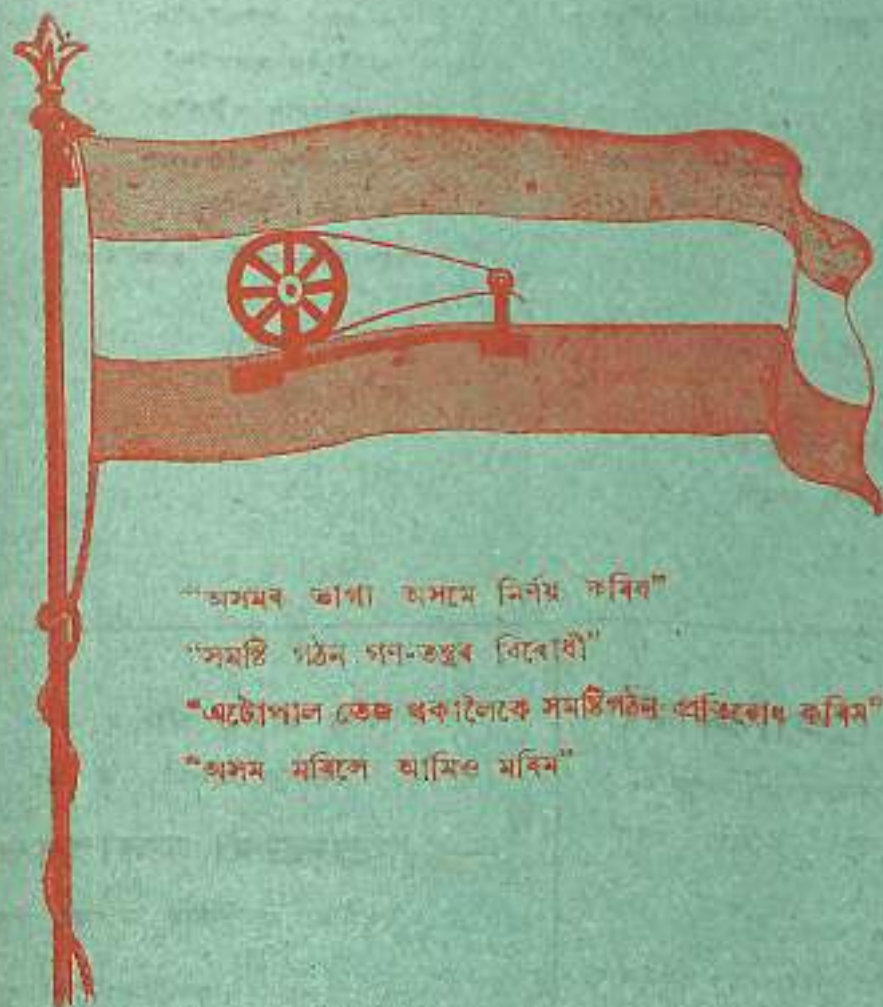

জা
গ
ৰ
ণ

"অসমৰ জাগা অসমে নিৰ্ময় কৰিব"

"সমষ্টি গঠন গণ-তন্ত্ৰৰ বিৰোধী"

"এটোপাল তেজ ধকালৈকে সমষ্টিগঠন আঁতৰোৱা কৰিম"

"অসম মৰিলে আমিও মৰিম"

—মুখপত্ৰ—

অসম আন্দোলিক ছাত্র কংগ্ৰেছ

সূচী পত্ৰ

বিবৰণ	লিখকৰ নাম	পৃষ্ঠা
১। ২৬ জানুৱাৰী (প্ৰবন্ধ)	শ্ৰীযুত হেমকান্ত বৰুৱা এম-এ	১
২। নিম্ন ভাৰত চাৰিত্ৰ-কংগ্ৰেছৰ ১ নং বাৰ্ষিক অধিবেশন	—এজন প্ৰতিনিধি	২
৩। তেজপ পথ (কবিতা)	—বীৰেন বৰকটকী	৬
৪। একমাত্ৰ পথৰ সন্ধান (গল্প)	—চক্ৰৱৰ্তী শৰ্মাকীৰ্ত্তী	৭
৫। নজীৰিচলৰ জীচনি আৰু গণ-পৰিচয় (প্ৰবন্ধ)	—গোলোক বাৰুৱাশৰ্মা	৯
৬। অসম বঙ্গ-সমষ্টি	বি. এম. শ্ৰীবাৰুৱা	১০
৭। ছাত্ৰ আন্দোলন	অম্বুবাৰু—যতীন হাজৰিকা	১৪
৮। ভাৰতীয় সাংগঠিত ইচ্ছাশক্তিৰ প্ৰকাশ	—সবীন বৰুৱা	১৫
৯। ভিক্টোৰিয়ান সংগ্ৰাম	যতীন দেৱ	২১
১০। অসম প্ৰাদেশিক চাৰিত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কাৰ্টিনাল সভাত গৃহীত প্ৰস্তাৱ	...	২২
১১। সম্পাদকীয়	...	২২

শব্দ-চক্ৰ গোন্ধানী

অসমীয়া জীৱনী সাহিত্যত নব অবদান।
দৃষ্টিভঙ্গী সমালোচনামূলক। লিখা ধৰণ
অভিন্ন।

বেচ—বাৰ আনা

“এই জীৱনীখনিৰে অসমীয়া ডেকাসকলক
কৰ্ত্তব্য পথত আগবঢ়াই উন্নতি দিয়া বুলি
আমাৰ বিশ্বাস।” —কালিদাস মেধি
পত্ৰিত সোনকালে তলৰ ঠিকনাকৈ লিখক।

১। শব্দ গোন্ধানী।

হেমচন্দ্ৰ বোড, উল্লাস বজাৰ
গুৱাহাটী।

২। দয়টি বুক ষ্টল, গুৱাহাটী।

৩। চক্ৰ লেখক সঙ্গ, গুৱাহাটী।

সাহিত্য জাতীয় জীৱনৰ মাপ কাঠি।

“দৈনিক অসমীয়া”ত কয়—

—ঃ “তৰুণ জাগৰণ”ঃ—

অসমীয়া সাহিত্যৰ জাগৰণ স্বৰূপ।

সময়ৰ সৌভাগ্য বোজা মিলানটোল হলে সাহিত্যিক
ভাৱনাৰ লগত পৰিচিত হোৱা উচিত। আগুনি
নিশ্চয় ইয়াক অৱহেলা নকৰে।

সম্প্ৰতি কিতাপে অলপহে আছে। বেচ বানে ১২ টকা।
ডাক মাচুল স্বকীয়। সবহাৱাকৈ নিৰ্ভৰ্য্যাক কৰিছন
দিয়া হয়।

সম্পাদক—“তৰুণ লেখক সঙ্গ”
গুৱাহাটী

জাগৰণ

স্বাধীনতা ! শান্তি !! প্ৰগতি !!!

১ম বছৰ

মাঘ, ১৮-৬৮ শক

জানুৱাৰী, ১৯৪৭ চন

১ম সংখ্যা

২৬ জানুৱাৰী

—হেমকান্ত বৰুৱা

২৬ জানুৱাৰী ভাৰতীয় জাতীয় জীৱন-পঞ্জিকাৰ
এটা অৱশ্যীয় দিন, এটা মুক্তি-কাৰী পৰাধীন জাতিৰ
স্বৰূপ তাৰিখ। ব্যক্তিৰ জীৱন আৰু জাতিৰ জীৱনৰ
মাজত পাৰ্থক্য কম। এটা জাতি কিছুমান জীৱন্ত
প্ৰাণীৰ সমষ্টিহে—জীৱন্ত চিন্তা-ধাৰা, আদৰ্শ-আকাঙ্ক্ষাৰ
ৰূপ জাতি বিশেষকৈ কাৰ্য্য-কলাপৰ যোগেদি প্ৰকাশ
পায়। এনেবোৰ কাৰণৰ বাবেই সাধাৰণতে এখন
দেশ বা এটা জাতিৰ পৰিচয়না জীৱন্ত প্ৰাণী ৰূপে
কৰা হয়।

জন্ম-ভূমিৰ পৰিচয়না কোনো কোনোৱে পিতৃ
হৰূপে আৰু কোনোৱে মাতৃ হৰূপে কৰে। ভাৰতবৰ্ষৰ
ৰূপ কৰনা মাতৃ হৰূপে কৰা হয়—ভাৰতবৰ্ষৰ জাতীয়
গীত “বন্দে মাতৰম” এনে পৰিচয়নাৰ সুবন্দ প্ৰকাশ।

পাশ্চাত্য দেশ সমূহত জন্ম-ভূমিৰ ছবি পিতৃ হৰূপে
খঁকা হয়—কিছু দেশক কিছুবাসী সকলে “বদমা” বুলি
আদৰ্শ জনায়। পাশ্চাত্য আন আন দেশ সমূহৰ
ছবিতো পিতৃমূৰ্তি জিলাকি থকা দেখা যায়।

পাশ্চাত্য দেশীয় মনস্তত্ত্ববিদ পণ্ডিত এণ্ড্ৰাক্সৰ
মতে মাতৃ-ৰূপ মানৱ মনত আদিম কালৰে পৰা
মাটিৰ নোৱাৰাতকৈ অধিক আছে। সম্ভাৱে পোনে
মাতৃক, অৱশেষতহে পিতৃক চিনি পায়। টুৰ্গেনিভৰ
মতে মাতৃ-মূৰ্ত্তিকৈ মনু পৃথিৱীত আন একোৱেই হ'ব
নোৱাৰে।

ভাৰতবৰ্ষ ভাৰতবাসীৰ মাতৃ—পতিকৈই ভাৰত-
বাসীৰ চকুত ভাৰত-মাতাৰ ৰূপত কৈ আন একো
হ'ব নোৱাৰে। পৰাধীনতাৰ কালিমা মুখৰ পৰা
খোঁতৰাই ভাৰত মাতাৰ মুখ মণ্ডল অতীতৰ দৰে উজ্জল
কৰি তোলাৰ স্বৰূপ তাৰিখ ২৬ জানুৱাৰী।

কংগ্ৰেছ মহাসভাৰ নেতৃত্বত যোৱা যাঠি বহুবে
ভাৰতৰ অগণন জন-সাধাৰণে মুক্তিৰ হকে যুজি
আহিছে—এই যুজৰ অস্ত পনিবৰ এতিয়াও হোৱা
নাই, বৰষ প্ৰায় শেষ হৈ আহিছে বুলি যদিও কোৱা
হয়।

অন্যকৰ্ত্ত আয়ত্ৰসাদ লতাটো বেয়া লক্ষণ—দিনী
চহৰত গণ-পৰিষদৰ মেল আৰম্ভ হৈছে। ভাৰতবৰ্ষৰ
বেলেগ বেলেগ ঠাইৰ পৰা সদস্য সকল তাত উপস্থিত
হৈ স্বাধীন ভাৰতৰ ছবি অঁকাত ব্যস্ত।

এই ধৰ্ম্মিত জন-সাধাৰণৰ মনত প্ৰশ্ন হয়—সেই
ছবি প্ৰকৃততে পূৰ্ণ স্বাধীন জানো ছবি হ'ব? মজী মিছনৰ
আঁচনি, পিচত বিশেষকৈ লেঠাৰি নিছগটকৈ সময়ে
সময়ে ব্যাখ্যা বিবৃতি বোৰ প্ৰকাশ কৰি যিমান বোৰ
গোজ পোটা হৈছে, সেই বোৰ উখালি জানো দিনীত
সমবেত হোৱা? পৰিষদে প্ৰকৃত স্বাধীন বাট বুজলি
কবিন পানিব? টেঙৰ বুটীছে জানো আৰু বাধা
বিৰ্ঘাৰিছন স্থিতি নকৰিব? বৰ্ত্তমানে যিণেৰ বাধা
বিৰ্ঘাৰিছন ইতিমধ্যে স্থিতি কৰিছে সেয়ে যথেষ্ট।

ইয়াৰ লগত আৰু কিছুমান বোগ দিবলৈ যোৱা মানে ভাৰতবাসীৰ বাবে স্বৰাজ বিৰোধ দিয়া নহ'ব জানো?

ইতিহাসৰ পাত মোকোলাই চালে আমাৰ চকুত পৰিব—এনে এখন গণ-পৰিষদ তাহানি আমেৰিকাৰ বুৰ্জবাস্তৱ ফিলাদেলফীয়া চহৰত বহিছিল। আমেৰিকাত সাম্প্ৰদায়িক অস্থিৰ নাছিল—গণপৰিষদৰ উদ্দেশ্য স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰৰ বাবে স্বাধীন আঁচনি কৰা সফল হ'ল। ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰগতিৰ পথৰ বাবে আহকাল সাম্প্ৰদায়িক মনোমালিন্য। এই মনোমালিন্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি তৃতীয় পক্ষই যিমান পাবে সিমান শাসন নিকপক্ষপীয়া কৰিছে—এই মনোমালিন্যৰ বেজী যেন হৈ ওলাই পৰা শিলত খুন্দা ধাই গণ-পৰিষদৰ মাৰ-মাও খন মাৰতে বুবে বুলি আজি বহুতৰে আশঙ্কা হয়। আশঙ্কা হোৱাটো একো বেয়া কথা নহয়—আশঙ্কা বিধায়ক মূল ভেটি। গণ-পৰিষদৰ কৃতকাৰ্য্যতাৰ আশঙ্কা হোৱা মানে, জন-সাধাৰণৰ আত্ম-শক্তিত বিশ্বাস স্থাপন।

১৭৮৯ চনত ফৰাচী দেশতো এনে এখন গণ-পৰিষদ বহিছিল। এই গণ-পৰিষদে আন হাতে জয় দিছিল বিৰাট বিপ্লবৰ। আজি বহুতৰে আশঙ্কা বৰ্ত্তমান দিল্লীত সমালিভ হোৱা ভাৰতীয় গণ-পৰিষদে

মাৰ্কীণ দেশীয় গণ-পৰিষদৰ ৰূপ নলৈ জানোহা ফৰাচী দেশৰ গণ-পৰিষদৰ ৰূপ লয় গৈ।

প্ৰত্যেক বস্ত্ৰবে একোখন পটভূমি আছে। দিল্লী চহৰত সমবেত হোৱা গণ-পৰিষদতো এখন পটভূমি নথকা নহয়। '৪২-ৰ আন্দোলনৰ মূল ভেটি আছিল "ভাৰত-ত্যাগ"। হিন্দু স্থানৰ জনতাই ৪২-ৰ বিপ্লৱৰ যোগেদি "জয় কিম্বা মৃত্যু" নৱেৰে দীক্ষিত হৈ "ভাৰত ত্যাগ" প্ৰস্তাব কাৰ্য্যকৰী কৰি তুলিবলৈ যত্নৰ চেষ্টা কৰিছিল। বৃটিছৰ ভাৰত ত্যাগ এতিয়াও বহুত বাকী; ৯ আগষ্টৰ সত্ত্বৰ আজিও কাৰ্য্যত পৰিণত হোৱা নাই। '৪২-ৰ জন-জাগৰণৰ উত্তাপ আজিও কম নাই—ই শত শুণে পাচিছেছে। পূৰ্বৰ দেশ সমূহ জুৰি দৃষ্টি হোৱা গণ-আন্দোলনৰ ই এটা বিৰাট অংশ।

হুতাৰ বস্ত্ৰৰ নেতৃত্বত গঢ় লোৱা আজাদ হিন্দ ফৌজৰ আদৰ্শই ভাৰতীয় স্বাধীনতা সংগ্ৰাম বহুত দূৰ আগবঢ়াই নিছে। দিল্লী চহৰত গণ-পৰিষদ সমবেত হৈছে সঁচা, কিন্তু আজাদ হিন্দ ফৌজৰ বণ-ধ্বনি "দিল্লী চলো" কাৰ্য্যত পৰিণত হ'বলৈ এতিয়াও বহুত বাকী।

২৬ জাছুৱাৰী স্বাধীনতা সঙ্কল্প দিনা ভাৰতৰ জন-সাধাৰণৰ মন উৰল মাখল লগোৱাটো অতি স্বাভাৱিক কথা—"ভাৰত ত্যাগ" এতিয়াও বাকী, দিল্লী নগৰ আজিও বহুত দুৰত।

নিখিল ভাৰত ছাত্ৰ-কংগ্ৰেছৰ ১০ম বাৰ্ষিক অধিবেশন

—এজন প্ৰতিনিধি

নিখিল ভাৰত ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ যোৱা অধিবেশন পুৰা চুই বছৰৰ মুখত দিল্লীত বহিছিল। ইয়াৰ আগৰ অধিবেশন বহিছিল ১৯৪৪ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত বোম্বে নগৰত। এই ছবছৰৰ ভিতৰত ভাৰতৰ ৰাজ-নৈতিক অৱস্থা আৰু আন্তৰ্জাতিক পৰিস্থিতিৰ যথেষ্ট সালসলনি হৈছে। সেই কাৰণেই এইবাৰ দিল্লীত বহা অধিবেশনৰ ওকত বেচি আছিল।

২য় মহাসমৰৰ অৱসান হোৱাৰ লগে লগে ক্যাচিট শক্তি বিলাকৰ পৰাজয় ঘটিছে আৰু বৃটেন, আমেৰিকা, ছাভিৱাই যুঁজ জয় কৰিছে। 'জন-যুদ্ধ' শেষ হৈছে, কিন্তু জন-যুগ অৰ্থাৎ যুদ্ধৰ আগৰ পৰাধীন দেশ বিলাকে মুক্তাভ কৰাৰ কাৰণেই স্বাধীনতা পোৱা নাই। ভাৰতেও স্বাধীনতা পোৱা নাই—বাঁহীও কমিউনিষ্ট পাৰ্টিয়ে ভাৰতৰ কাৰণেও যোৱা যুদ্ধৰ জন যুদ্ধ বুলি

কৈছিল। বিজয়ী আতি সমূহৰ মাজত ভাগবাতোৱাৰাৰ যি কলম লাগিছে সি প্ৰমাণ কৰি দিছে গুণিণীৰ বুকুৰ পৰা এতিয়াও সাম্ৰাজ্যবাদ ধ্বংস হোৱা নাই। অগতঃ এতিয়াও শান্তি প্ৰতিষ্ঠা হোৱা নাই।

ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক অৱস্থাবো বহুত সালসলনি খটিছে। '৪২ চনৰ গণ-বিদ্ৰোহ, আজাদ হিন্দ ফৌজৰ দান, নাৰিক বিদ্ৰোহে দেখুৱাই দিছে সাম্ৰাজ্যবাদৰ অত্যাচাৰ নাইবা উৎপীড়নে স্বাধীনতাকামী ভাৰতবাসীৰ স্বাধীন হোৱাৰ তীব্ৰ আকাংক্ষা ওচাৰ পৰা নাই—সবলহে কৰিছে। বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদে ভালদৰে বুজিছে ভাৰতক বেছিদিন তেওঁলোকৰ তলত ৰাখিব নোৱাৰে বুলি; তথাপি জানো তেওঁলোকে ভাৰতক নিজৰ পদতলিত কৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা নকৰিব? তাৰেই ফলস্বৰূপে বৃটিছ মন্ত্ৰীমন্ডলৰ ১৬মে তাৰিখৰ ঘোষণা আৰু তথাকথিত গণ-পৰিষদ।

এই অধিবেশনৰ প্ৰধান কৰ্ত্তব্য আছিল—বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টে যে ভাৰতক স্বাধীনতা দিয়া উদ্দেশ্যে গণ-পৰিষদ দিয়া নাই, এই গণ-পৰিষদে যে স্বাধীন ভাৰতৰ প্ৰকৃত শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰিব নোৱাৰে এই কথাটোকে স্পষ্টভাৱে ঘোষণা কৰা। কিন্তু অধিবেশনৰ মূল প্ৰস্তাৱত যদিও গণ-পৰিষদ বন আমাৰ মনোমত হোৱা নাই বুলি আৰু বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টৰ যে ভাৰতক স্বাধীনতা দিয়াৰ শুলি ইচ্ছা নাই এই কথাটো কোৱা হৈছে কিন্তু তথাপি উক্ত গণ-পৰিষদৰ দাবী স্বাধীন ভাৰতৰ শাসনতন্ত্ৰ ৰচিত হ'ব পাৰে বুলি এটা আশা পোষণ কৰা হৈছে আৰু সেই কাৰণে গণপৰিষদক আহ্বান কৰিছে স্বাধীন ভাৰতৰ স্বাধীন শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰিবলৈ। বৃটিছ দিয়া দেখা গল কংগ্ৰেছৰ নেতা-সকলে ভাৰতৰ অহিত চিন্তিবনে বা কিবা অজ্ঞায় কৰিবনে?

কংগ্ৰেছে বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টৰ ৬ ডিচেম্বৰৰ ব্যাখ্যা মানি লোৱাৰ পৰা এইটো স্পষ্ট হৈ গৈছে যে গণ-পৰিষদৰ স্বাধীন ভাৰতৰ শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰাত কোনো ক্ষমতাই নাই।

ভাৰতৰ বিচিত্ৰ ঠাইৰ পৰা প্ৰায় ত্ৰেহাজাৰ প্ৰতিনিধি এই অধিবেশনত যোগ দিছিল। ছাত্ৰী

প্ৰতিনিধিৰ সংখ্যাও এইবাৰ আগতকৈ বেছি আছিল। অসমৰ পৰা ৩৫ জন প্ৰতিনিধিয়ে এই অধিবেশনলৈ গৈছিল, তাৰে ৫ জন মনিপুৰ ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ প্ৰতিনিধি। কিন্তু এজনী ছাত্ৰী প্ৰতিনিধিও অসমৰ পৰা এই অধিবেশনলৈ যোৱা নাই। প্ৰায়বিলাক প্ৰদেশৰ প্ৰতিনিধিয়েই অসম গৱৰ্ণমেণ্টৰ পন্থা উচ্ছেদ নীতিৰ কথা অলপ অচৰপ শুনিছে আৰু সকলোৱেই এই বিষয়ে অসমৰ প্ৰতিনিধি সকলক প্ৰশ্ন কৰিছিল। কিন্তু এই উচ্ছেদ নীতি সফল হ'বলৈ তেওঁলোকৰ যি জ্ঞান আছে সেই সকলো মুছলিম লীগৰ প্ৰচাৰৰ পৰা হোৱা জান বেনহে লাগে—সেই কাৰণেই যোৰকাণো তেওঁলোকৰ মাজত এই উচ্ছেদ নীতি সফল হ'বলৈ তুল ধাৰণা আছে।

গীমাত প্ৰদেশৰ পৰা যি সকল প্ৰতিনিধি আহিছিল তেওঁলোকে এই অধিবেশনত আগ ভাগ লৈছিল। ১৪ জন "লাল কুৰ্ত্তা" স্বেচ্ছাসেৱকে অধিবেশনৰ শৃংখলা ৰক্ষা কৰাত যথেষ্ট ভাগ লৈছিল।

প্ৰথম দিনাৰ অধিবেশনৰ সমাজতন্ত্ৰী নেতা জয়প্ৰকাশ নাৰায়ণে উদ্বোধন কৰাৰ কথা আছিল আৰু সেই অনুসাবে যেতিয়া জয়প্ৰকাশ সভাস্থললৈ আহে তেতিয়া বঙ্গদেশৰ ফৰাৰ্ড ব্লক পক্ষী আৰু বিপ্লবী কমিউনিষ্ট কেইজনমানে জয়প্ৰকাশক অপমান কৰিবলৈ চেষ্টা কৰাত জয়প্ৰকাশ সভাস্থলৰ পৰা গুচি যায়। কিন্তু তেওঁ পুনৰ সভাস্থললৈ ফিৰি আহে আৰু প্ৰায় দুঘণ্টা জুৰি ছাত্ৰ সকলৰ প্ৰতি উপদেশ হ'বলৈ এটা বক্তৃতা দিয়ে—তেওঁৰ বক্তৃতা ভাৰতবৰ্ষৰ ভবিষ্যত স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ কথাও কয়। স্বাধীনতা আন্দোলনৰ সময়ত এখন স্কুল নাইবা এখন কলেজো ধোলা থাকিব নালাগিব। সভাস্থলৰ পৰা গুচি যোৱাৰ কাৰণ দৰ্শাই তেওঁ কয় যে যদি ছাত্ৰইও তেওঁক সভাস্থল বক্তৃতা দিয়া বা সভা উদ্বোধন কৰাটো নিবিচাবে তেনেহলে তেওঁ সেই সভা উদ্বোধন নকৰে। কিন্তু প্ৰতিনিধি সকলে তেওঁক বহুতৈ অঘূৰণ কৰাৰ পিচত বক্তৃতা দিবলৈ মান্তি হয়।

২য় আৰু ৩য় দিনাৰ অধিবেশনত গণ-পৰিষদৰ সভাপতি ৰায়েন্দ্ৰপ্ৰসাদ, আমেৰিকা ইণ্ডিয়া লীগৰ

ছৰ্গাৰ ছে, জে, সিংহ আৰু জাতীয়তাবাদী মুহম্মদ নেতা ছৈয়দ হুচেইনে বক্তৃতা দিয়ে।

৪ৰ্থ দিনাৰ সভাত অৱহাৰাণ নেহেৰু, আচাৰ্য্য কৃপালনি আৰু শৰুৰ বাণু দেৱে বক্তৃতা দিয়ে। পণ্ডিত নেহেৰুকে সেইদিনাৰণ এচিয়াৰ সকলো দেশৰ পতাকাৰে অভিবাদন জনোৱা দৃশ্যটি দেখি এনে অনুমান হৈছিল যে গোটেই এচিয়াবাসীৰ ঐক্য আৰু বেছি দৃঢ়ত নাই। পণ্ডিত নেহেৰুৱে তেখেতৰ বক্তৃতা কয় যে দেশৰ বৰ্ত্তমান সময়ত ছাত্ৰ সমাজৰ মাজত সম্পূৰ্ণ ঐক্যৰ প্ৰয়োজন—কিন্তু অধিবেশনৰ প্ৰথম দিনৰ ঘটনাৰ কথা শুনি সচাকৈয়ে দুঃখ পাইছো। আচাৰ্য্য কৃপালনিয়োও ছাত্ৰ-ঐক্যৰ বিষয়ে বুজাই কয়।

প্ৰথম দিনাৰ অধিবেশনতনো ক'ক হৈছিল সেই বিষয়ে অলপ কোৱা আবশ্যক। শ্ৰীযুত অৰবিন্দ বসু বঙ্গদেশৰ শ্ৰীযুত শবৎচক্ৰ বসুৰ পৰিয়ালৰে এজন। তেওঁৰ হেপাহ আছিল নিঃ ভাঃ ছাঃ কংগ্ৰেছৰ সভাপতি হোৱা। যদিও তেওঁৰ ছাত্ৰ-জীৱন ১৯০২ চনতে শেষ হৈছিল তথাপি এই উদ্দেশ্যেই তেওঁ বৰিশালৰ কোনো কলেজত হেনো আকৌ নাম লিখিছে। এইবাৰ দিল্লী অধিবেশনৰ সময়ত তেওঁ নিজে সভাপতি হোৱাৰ কাৰণে অশেষ চেষ্টা কৰে আৰু ছাত্ৰ-কংগ্ৰেছৰ নেতাসকলৰ পৰা তেওঁক সভাপতি পতাৰ আশ্বাস বিচাৰে কিন্তু কোনোৱে তেওঁক আশ্বাস নিদিয়াত অধিবেশনৰ সময়ত তেওঁৰ হতাশলয়ী অৰ্থাৎ বঙ্গৰ পৰা যোৱা কেইজনমান ফৰাৰ্ড ব্ৰক পত্নী, ঠাকুৰ পত্নী ছাত্ৰৰ ৰূপ লাগি অভিযোগ কৰে যে নিয়মমতে নিৰ্বাচিত হোৱা প্ৰতিনিধি কিছুমানক কাৰ্ড দিয়া হোৱা নাই। আৰু অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰ ফেডাৰেশ্যনক এই অধিবেশনলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰিও প্ৰতিনিধি সকলৰ কাৰণে কোনো কাৰ্ড আদি দিয়া নাই। এই দুয়োটা অভিযোগেই সম্পূৰ্ণ মিছা—কিন্তু তাৰে অজুহাত লৈ তেওঁ মোক বেলেগ কোনোৱা ধৰ্ম্মশালিত হেনো এখন সভা পাতি নিজৰ সভাপতি আৰু সম্পাদক বাছি ললে। সভাপতি হল শ্ৰীঅৰবিন্দ বসু। তেওঁলোকে বঙ্গদেশৰ বাহিৰে আন প্ৰদেশৰ সমৰ্থন নাপাই সমাজ-তন্ত্ৰী নেতা জয়প্ৰকাশৰ বিৰুদ্ধে বিক্ষোভ প্ৰকাশ

কৰি তেওঁলোকৰ দাবীৰ প্ৰতি সকলোৰে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে—কিন্তু সিও বিফল হল।

এইবাৰ মূল অধিবেশনৰ লগতে ছাত্ৰীসকলৰ এখন কনভেনশ্যন, দেশীয় ৰাজ্যৰ ছাত্ৰ সকলৰ এখন সভা, আৰু গোটেই এচিয়াৰ ছাত্ৰসকলৰ এখন অস্থায়ী গোলাৰ কাৰণে আলোচনা কৰিবলৈ এচিয়াৰ অন্যান্য দেশৰ ছাত্ৰ-প্ৰতিনিধি সকলে নিঃ ভাঃ ছাঃ কংগ্ৰেছৰ নিমন্ত্ৰণ অনুসৰি আহি ভাৰতলৈ আহি সকলোৱে মিলি এখন Preparatory Committee পাতে। ছাত্ৰী কনভেনশ্যনত অগম্যপৰা কোনো ছাত্ৰী প্ৰতিনিধি নগল যদিও অন্যান্য প্ৰদেশৰ পৰা অহা ছাত্ৰীৰ সংখ্যা এইবাৰ বেছি আছিল। ছাত্ৰী-সকলৰ মাজত জোৰেৰে প্ৰচাৰ আৰু সংগঠনৰ কাম চলাবলৈ সভাই ঠিক কৰে।

দেশীয় ৰাজ্য ছাত্ৰ সন্মিলন

যোৱা ৩১ ডিচেম্বৰ তাৰিখে পুৱা দিল্লীৰ গাজী উদ্যানত মিঃ কে, এন, বামজাইৰ সভাপতিত্বত নিৰ্মল ভাৰত ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ দেশীয় ৰাজ্য ছাত্ৰ সন্মিলন (States Students' Convention) হ'লে। ভাৰতৰ সকলো দেশীয় ৰাজ্য বিলাকৰ প্ৰতিনিধিয়ে এই সন্মিলনত যোগ দিছিল। সন্মিলনত মুঠতে চাৰিটি প্ৰস্তাৱ গৃহীত হয়। প্ৰথম প্ৰস্তাৱত দেশীয় ৰাজ্যৰ ছাত্ৰ সকলে গণ-পৰিষদ সন্মীলনৰে সমৰ্থন কৰে, কিন্তু স্বাধীন ভাৰতৰ শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা হোৱা উক্ত পৰিষদত ভাৰতীয় দেশীয় ৰাজ্যৰ প্ৰজাসকলৰ প্ৰতিনিধিত্ব প্ৰতিনিধিত্ব নথকাত সভাই দুখ প্ৰকাশ কৰে। দ্বিতীয় প্ৰস্তাৱত দেশীয় ৰাজ্যৰ ৰজা আৰু নৱাব সকলে প্ৰজাৰ গণ-তান্ত্ৰিক ন্যায্য দাবী উপেক্ষা কৰি কৰা উৎপীড়ন, স্বৈৰাচাৰ আদিৰ তীব্ৰ পৰিহাৰা, এই একে প্ৰস্তাৱতে যি সকল দেশীয় ৰাজ্যৰ নেতা কাৰ্য্যকৰী হৈ আছে, তেখেত সকলৰ মুক্তি দাবী কৰে। তৃতীয় প্ৰস্তাৱত দেশীয় ৰাজ্যৰ ছাত্ৰ সকলক উচ্চ টেক্ণিকেল শিক্ষা লাভ কৰাৰ সুবিধা দিবলৈ অন্তৰ্গতী চৰকাৰক অনুৰোধ জনায়।

দেশীয় ৰাজ্যৰ ছাত্ৰ সকলৰ পাৰ্থক্য হৰে যুদ্ধ কৰিবলৈ এখন ষ্টেণ্ডিং কমিটি এই সভাতে গঠন কৰা

হয়। মণিপুৰৰ পৰা মিঃ আচাৰ্য্য উক্ত ষ্টেণ্ডিং কমিটিৰ সভা নিৰ্বাচিত হয়।

এইটো ঘটকৈয়ে গোৱৰৰ বিষয়ে যে অসমৰ একমাত্ৰ দেশীয় ৰাজ্য মণিপুৰৰ ছাত্ৰ সকলে উক্ত দেশীয় ৰাজ্য ছাত্ৰ সন্মিলনৰ সকলো আলোচনাত মজিয়া অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল।

অল এচিয়াটিক প্ৰিপাৰেটৰী কনফাৰেন্সত (All Asiatic Preparatory conf.) প্ৰায় সকলো বিলাক দেশৰ প্ৰতিনিধিয়েই যোগ দিছিল। চীন, ইন্দো-চীন, ইন্দোনেচিয়া, মালয়, পাকিস্তান, আৰব, ইজিপ্ত পূব আফ্ৰিকা এইবিলাক দেশৰ প্ৰতিনিধিয়ে উক্ত সভাত যোগ দিছিল। চীনৰ প্ৰতিনিধি সকলৰ ভিতৰত দুগৰাকী মহিলাও আছিল। এগৰাকী হৈছে নানকিঙৰ ছোৱালী কলেজৰ ছাত্ৰী আৰু আন গৰাকী হৈছে মহিলা অধ্যাপিকা। অধ্যাপিকা গৰাকী আহিছিল চীনৰ প্ৰতিনিধিসকলৰ পৰামৰ্শদাতা হিচাপে। প্ৰত্যেক দেশৰ প্ৰতিনিধিসকলে ভাৰতবৰ্ষৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ প্ৰতি অধিবেশনত শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰাৰ উপৰিও তেখেতসকলে নিজৰ নিজৰ দেশৰ ছাত্ৰ সকলৰ তৰফৰ পৰা ভাৰতৰ ছাত্ৰ সমাজক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰে। প্ৰায় সকলো দলৰ পৰা এই অধিবেশন সাফল্য-মণ্ডিত হৈছে যদিও কিছুমান আত্মসাৎ চক্কৰলতাৰ কাৰণে অধিবেশনৰ কামৰ বহুতো অপকাৰ হৈছিল। ভবিষ্যতে বাবে তেনেকুৱা নহয় সেই উদ্দেশ্যে তলত মই কেইটামান দোষৰ কথা আঙুলিহাই দিছো।

১। বাৰ্ষ্যনিৰ্ব্বাহক সমিতিয়ে আগতে প্ৰস্তাৱ আদি ৰচনা কৰা নাছিল আৰু সেই কাৰণে প্ৰস্তাৱ বিলাকৰ নকলো প্ৰতিনিধিসকলক দিব পৰা নহল; কিন্তু ভালদৰে বুজি বাছি আলোচনা কৰিবলৈ হলে প্ৰস্তাৱ বিলাকৰ নকল প্ৰতিনিধিসকলে আগতে পোৱা নিতান্ত নথকাম।

২। আগতে ৰচনা নকৰাৰ কাৰণে অধিবেশনৰ প্ৰায় আটাই কেইদিন গোটেই বাৰ্ডি জুৰি কাৰ্য্যনিৰ্ব্বাহক সমিতি বহি প্ৰস্তাৱবিলাক ৰচনা কৰিব লগা হৈছিল আৰু তাৰ ফলত বাৰ্ডিৰ বাহিৰ লগা বিষয় বাছনি সভাৰ কাম সদায় ২৪ ঘণ্টাৰ পিচতহে আৰম্ভ হৈছিল।

৩। অধিবেশনৰ বাৰতীয় খবৰ আদি কেন্দ্ৰীয় অফিচে খণ্ডাশয়ত প্ৰাদেশিক অফিচ বিলাকলৈ নপঠালে আৰু তাৰ ফলত বহুতো অসুবিধা ভোগ কৰিবলগীয়া হৈছে।

৪। এই অধিবেশনত বিভিন্ন প্ৰদেশৰ পৰা কিমান প্ৰতিনিধিয়ে যোগ দিব সেইটো অভাৱনা সমিতিয়ে নজনা বাবে তেওঁলোকৰ বিশেষ অসুবিধা হৈছিল। বিশেষকৈ মাত্ৰ ১৫ দিন মান আগতেহে লাহোৰত অধিবেশন নহৈ দিল্লীত হোৱাটো ঠিক হোৱা কাৰণে।

৫। সদায় দৈৱিক আবহাৱাৰ দোষেৰে বিবিধ বাছনি সভাই কেইটামান প্ৰস্তাৱৰ বাহিৰে বেছিভাগ প্ৰস্তাৱেই ভালদৰে আলোচনা কৰিবলৈ সুবিধা নাপালে।

দোষ হোৱাটো স্বাভাৱিক—কিন্তু আত্মবিপ্লৱ কৰি সেইবিলাক দোষ আতৰাবৰ চেষ্টা কৰাটো উচিত। সেইদৰেই মই উক্ত দোষ কেইটাৰ কথা উল্লেখ কৰিছো।

দিল্লী অধিবেশনত সমষ্টি গঠনৰ বিৰোধিতা কৰি এটি প্ৰস্তাৱ লোৱা হৈছে। প্ৰস্তাৱটো সৰ্বসন্মতিক্ৰমে গৃহীত হৈছে। তাত কোৱা হৈছে যে সমষ্টি গঠনৰ অৰ্থ হৈছে প্ৰাদেশিক স্বতন্ত্ৰতা গ্ৰহণ কৰা। কিন্তু কংগ্ৰেছে এই প্ৰাদেশিক স্বতন্ত্ৰতাৰ কাৰণেও ইমান দিনে বুদ্ধ কৰি আহিছে। সেই কাৰণে যদি বাধ্যতা-মূলক সমষ্টি গঠনৰ ভিত্তিত কোনো শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰা হয় তেনেহলে উক্ত শাসনতন্ত্ৰ অসমে আৰু সীমাত প্ৰদেশে কেতিয়াও গ্ৰহণ নকৰে আৰু শ্ৰীযুত গোপীনাথ বৰদলৈ আৰু সীমান্ত গাছীৰ নেতৃত্বত তাৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰিব। প্ৰদেশ বিলাকে নিজে নিজৰ শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰাৰ ক্ষমতা থাকিব লাগিব আৰু সমষ্টিত যোগ দিবলৈ নিদিব সেই বিষয়ে প্ৰদেশবিলাকে নিজে ঠিক কৰাৰ ক্ষমতা থাকিব লাগিব আৰু ইয়াৰ ভিত্তিত বাবে গণপৰিষদে নিজৰ নাৰ্জত্বৰ ক্ষমতা অক্ষুণ্ণ ৰাখি ভবিষ্যত স্বাধীন ভাৰতৰ শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰে তাৰ বাবে উক্ত প্ৰস্তাৱত কংগ্ৰেছৰ আৰু গণপৰিষদৰ সভা সকলৰ গুৰুত দাবী জনায়।

তেজৰ পথ

—বীৰেন বৰকটকী

ৰাজপথ—

ভাৰতৰ শত ৰাজপথ
দিনে দিনে তেজৰে বোলোৱা
নহয় নতুন কথা সত্য জগতত!
যৌৱনৰ প্ৰথম পুৰাত
হিয়াত উতলি থকা
বঙাতেজ যুৱকৰ কোমল প্ৰাণৰ
শাসকে বিচৰা আজি
সহজ সবল কথা—
অকাট্য প্ৰমাণ পাৰা—
বুৰঞ্জীৰ প্ৰতিটো পাতত!

অধিকাৰ—

মানুহৰ ন্যায় অধিকাৰ
মুখৰ কথাতে পোৱা
সত্যতাৰ পাতনিত লিখা হোৱা নাই
আছে কিন্তু সেই পাতনিত
স্বাৰ্থপৰ এজাতিৰ
লগে যদি স্বাৰ্থত আঘাত
ভাব সেই প্ৰতিজ্ঞাই পৃথিৱী কপাৰ।

নহলে নো—

বুগে বুগে ঠিক একেদৰে
তীব্ৰ বেগে বৈ যোৱা তেজৰ সৌভত
লগে লগে মানুহৰ
(ভুলিখনে) আতৰৰ প্ৰতিধ্বনি বহুবা বুকত ?
তেজৰেই হোলি খেলা মানুহৰ হিয়া গলা
ঠিক সেই একে কথা
খন্দৰ তাপত গলি
পাৰাৰ পানী সৃষ্টি হোৱা।
সময়ৰ বাত-প্ৰতিঘাতে
জ্বৰঠিন কৰি নিয়া
স্বাৰ্থৰ শেলয়ে হৰা
গলিলেহেঁতেন যদি
পানীৰ হিয়াৰে মুখৰ কথা

তেজ—

জগতৰ বুৰঞ্জী লিখকে
তেজৰে চকুলো মচি
লিখিলেহেঁতেন জানো
বিপ্লৱ কাহিনীবোৰ কচ বিপ্লৱৰ
আক—
লিখিলেহেঁতেন জানো
ফৰাচী কুবকে গঢ়া
বল্লীৰ খটনাবোৰ
কোন এক শক্তিকাৰ পেৰিচ পথত।
ঠিক সেই একেদৰে সহজ সবল ভাৱে
পূৰ্ব যদি হোৱা হলে
কোটি কোটি মানুহৰ প্ৰাণৰ মুক্তিৰ দাবী
শান্তিপ্ৰিয় ভাৰতবাসীৰ
জুকোনল প্ৰাণবোৰ
নগলহেঁতেন উটি শোণিতৰ তীব্ৰ জোৰাবত।
শত শত জালিয়ানাৱাদ
শত শত ন আগষ্টই
অগণন কলিকতাৰ পথৰ দৃশ্যই
পাৰিলেহেঁতেন জানো
হঠাতে ভাঙিব বাক
শান্তিপ্ৰিয় ভাৰতীয়ৰ দীপল টোপনি ?
শান্তিৰ মাজতে থকা
কত জন কুশল কৌৰবে
বোলাহেঁতেন জানো
বলিশাল শিৰৰ তেজৰে।
কনাপিও নহলেহেঁতেন
কনকলতাৰ দৰে জুকোনল ব্ৰতীয়ে
সাহসেৰে বুকু পাতি
নিদাকৰ শাসকৰ বন্ধকৰ গুলী।
বুৰঞ্জীয়ে সোঁৱৰায়
বিজয়ৰ বাগ্ৰৰ প্ৰতি খটনাই
তেজৰ প্ৰদীপ জলে মুক্তিৰ পথত
যদি ভূমি তাৰেই পথিক
সাহসেৰে বোজ দিয়া তেজৰ মাজত।

একনাজ পথৰ সন্ধান

—চন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়া

গুৱাহাটীৰ বুকুৰ সেইদিনাৰ সেই জনবহুল ৰাজহুৱা
সভাখনে প্ৰশান্তৰ জীৱনৰ বাবটোৰ ওপৰত যেন এটা
নতুন ৰূপ আঁকি দিলে। সভাৰ পিছতেই ঘৰলৈ
নগৈ জুইতৰ পাবৰ দীঘল আলিটোৱেই গৈ পাছৰ
টোৰ তলত পানীৰ ঠিক কাষতে জনসমাজৰ পৰা
বহুত আঁতৰত, নগৰৰ কোলাহলৰ পৰা নিলগত সেই
ভাঙৰ শিলটোৰ ওপৰতে সি বহি পৰিল। সিপাৰৰ
শব্দইঘটিৰ বহল বুকুৰ ফালে চকুভটা মেলি দি সেই
সবল ধুনীয়া আৰু চকুৰে-মুখে বিস্তোৰণ জুই জলি
থকা বজাজনৰ কথাখিনাক মনত পেলাইল সি যত
কৰিছে। আজি যে তাৰ মনৰ ভাব একেদৰেই
বেলেগ। জুইতৰ বহল বুকুত জ্বৰ বোৱা বেগিন ৰাজনী
দৃশ্য, সিপাৰেদি অদীৰৰ লগত মিলি যাবলৈ বুলি
তীব্ৰ প্ৰয়াসেৰে উঠি যোৱা চৰাইৰ জাক, পাছৰটোৰ
কাষেদিগৈ নাবৰীয়াটোৱে বঠাৰাৰ মাৰি সৰু নাও
এখন আগবঢ়াই লৈ যোৱা—এই সকলোবোৰ প্ৰশান্তই
সদায়েই দেখিছে, তাৰেই উপভোগ কৰিবৰ কাৰণে
সি সৰায় ভাতে আহি বহেহি। কিন্তু আজি ?

‘...হাতত জাতীয় পতাকা লৈ মুখত ‘ইনিকলাব
জিন্দাবাদ’ ধ্বনি কটাই আগবাঢ়ি যোৱা ছোৱালীৰ
ওপৰত সাত্ৰাজ্যবাদী শাসকৰ লাঠিৰ কোব, বুকুত
বেয়নেটৰ খোঁচ, বুটৰ তলত বুকুভঙা দৃশ্য, অসহায়
তিৰোতাৰ ওপৰত পঙৰ বজা—এয়েই বঢ়িছে আজি
আমাৰ গৰ্ভত। অপৰাধ ? জীয়াই থকাৰ দাবী,
জগতৰ চকুত মানুহ হোৱাৰ চেষ্টা,—নিজদেশক ভাল-
পোৱাই অপৰাধ ! দেশজোছা যদি নহয়, তেন্তে সো
জাতীয় পতাকাৰ তলত আপোনালোকে আজি প্ৰতিজ্ঞা
নকৰিবনে সেই অত্যাচাৰৰ প্ৰতিশোধ লব লাগিবই
বুলি...’ এই স্পষ্ট কথাখিনাকে প্ৰশান্তৰ বুকুত
মানাৰ প্ৰতিধ্বনিৰ সৃষ্টি কৰি এক দাকৰণ আঘাত
দি যায়। ধনীৰ সন্তান সি, দেশৰ মাজত লাগি
উঠা স্বাধীনতা সংগ্ৰামখনৰ কথা কাগজৰ মাজত সি

পাইছে, কাগজৰ মাজেদি সি শুনিছে বোদে,
কলিকতা, এলাহাবাদ আদিত পুলিচৰ গুলীত মৃত্যু
হোৱা লোকৰ সংখ্যা,—কিন্তু সেই বিলাক উপলব্ধি
কৰিবৰ কাৰণে সি যত কৰা নাছিল। তাৰ
অভিজ্ঞাত্যপূৰ্ণ যাব চাৰিসাঁহাৰ মাজত সিবিলাকৰ
আলোচনা কোনোদিন হোৱা নাছিল। কলেজৰ মাজত
প্ৰশান্ত এটা ভাল লৰা হৈ উঠিব—এয়েই আছিল
তাৰ বাপেক-মাকৰ আশা আৰু গিৰেই বোধকৰো
প্ৰশান্তৰ আছিল উদ্দেশ্য।

কিন্তু সেই যুৱকজনে তেজোমধী বক্তৃতাৰ মাজেদি
প্ৰশান্তৰ কোমল বুকুত যেন এটা জ্বলিকম্পৰ কম্পন
তুলি গ’ল। কোনো দিন পাৰ্ৱত ভাৰি নিদিয়া তাৰ
চকুৰ আগত জ্বলিক উঠিল গৰ্ৱৰ মাজৰ সেই
অমানৱিক অত্যাচাৰৰ এখন ককণ ছবি। সচাৰুয়ে
বিদেশী শাসকৰ অত্যাচাৰ ইমানদূৰ আগবাঢ়িছেনে ?
সি ভাবিলে, দেশক ভালপোৱাৰ প্ৰতিদান কি লাঠিৰ
কোব, বেয়নেটৰ খোঁচ, গুলীৰ আগত মৃত্যু ! স্বাধীনতা
লাভৰ যি হেপাহ, তাৰ বিনিময়ে কি পোৱা যায়
কাৰাগাৰৰ চাৰি দেৱালীৰ মাজৰ যোৰ অন্ধকাৰ, তাৰ
বিনিময়ে কি পোৱা যায় কাঁচীশালত মৃত্যু ! নিৰ্ভৰ
বিলাসিতা পূৰ্ণ থকা-মেলা আৰু ঘৰ-দুৱাৰৰ কথা ভাবি
প্ৰশান্তই লাজ পায়। তাৰেই দৰে শত শত যুৱকে
তাৰ ভনীয়েক অনিমাৰ দৰেই শত শত যুৱতীয়ে
জাঁতৰ আহ্বান প্ৰত্যাখ্যান কৰিব নোৱাৰি স্থল-
কলেজৰ ছুৱাৰত তল লগাই হাঁহি-মুখে কত লাঞ্ছনা
কত অত্যাচাৰকেই যে সহ্য কৰিছে ! মেসৰ মাজত
বহি দেশভক্ত সন্তান সকলে বাহিবৰ হয়তো তাৰ
নিচিনা সকললৈকে বৰ আশা কৰি চাই আছে।
মৃত্যুক অমান ববনে আদৰি লোৱা শত শত দেশভক্তৰ
আত্মাই তৃপ্তি পাইছে তাৰেই নিচিনা যুৱক-যুৱাই
দেশক স্বাধীন কৰাৰ ভাব লবহি বুলি ! প্ৰশান্তই
কেৱল ভাবিছে সেই যুৱকজনে—বিবটি জনতাৰ

আগত কোৱা সেই বিজ্ঞোহী কথা বিলাক! সকলোৰ
আকাৰৰ মাজেদি বহুদূৰণিৰ তেজপূৰণ জাহাজখনৰ
লাইটটোৱে তাৰ সুপোন ভাঙি দিলে, ঘৰলৈ সি
আগবাঢ়িল।

এটা কনত অনিমায়ে পিৰানোটো বজাই আছে,
আনফালেদি তাৰ ককায়েক নব্বোয়েকক লগত লৈ
ঘটৰত উঠি চিনেমা চাবলৈ গৈছে, কিছুদূৰৰ আন
এটা বহল কনত তাৰ বায়বাহাজৰ বাপেকে, পুলিচ
চুপাৰিন্টেন্ডেণ্ট, ই.এ.চি বকরা আদি তিনিজনৰ
লগত বাহি বীজ খেলিব লাগিছে আৰু তাৰ ওচৰৰ
কনটোতে বেডিঅ'টোৰ পৰা এটা গান বাজি উঠিছে।
এনেয়ে জলি থকা লাইটটোৱে ছমাই দি সি বিচিনাত
বাগৰি পৰিল! কিছু সময়ৰ পিছত বেডিঅ'টোৰ
পৰা অহা এটা ধবধৰ সি বিছনাৰ পৰা অপিয়াই
উঠিল—“মহাত্মা গান্ধীৰ অনশন আজি ওঠৰ দিন।
অৱস্থা সঙ্কটজনক—ডাক্তৰৰ চকুত সন্দেহ চিন।”

—হুই—

তাৰ পিছদিনা। কলেজৰ তৃতীয় বাৰ্ষিক শ্ৰেণী।
প্ৰশান্ত, ববীন আদি প্ৰায় পঁচিশজনমান ছাত্ৰ আৰু
কননা, মাদৰী আদি সাতজনী মান ছাত্ৰী বহি আছে।
প্ৰফেছাৰ এজনে প্ৰেক্ষণত থিয় হৈ এটা ইংৰাজী
বক্তৃতা দিছে, সকলোৱেই মনোযোগেৰে শুনিছে।
এনেতে বাহিৰত শুনা যায় “ইনিকলাব-জিনাবাদ”
আদি ধ্বনি। প্ৰফেছাৰ জনে বক্তৃতা বন্ধ কৰি
কিছুসময় বাহিৰৰ ফালে চায়। পুনৰ বক্তৃতা আৰম্ভ
কৰিব ধৰোতেই কোবাল বেগেৰে হাতত জাতীয় পতাকা,
মুখত গান্ধীটুপীৰে প্ৰজ্ঞেই শ্ৰেণীৰ মাজত সোমাই
কৈ যায় “প্ৰশান্ত বাহিৰত বিজ্ঞোহৰ অগনি জলিছে,
শ-শ জনতাৰ মূল্যবান জীৱন শাসকৰ ওলীৰ আগত
শূন্যত উৰি গৈছে, কাৰাগাৰৰ মাজত মহাত্মাই ভিল ভিল
কৰি হাবিৰ লাগিছে আৰু আনফালে তোমালোকে
ইংৰাজী কবিতা পাঠিছা”—প্ৰশান্ত অপিয়াই উঠিল,
চিঞৰি কলে, “বলা প্ৰজ্ঞে, দেশৰ মাজত স্বাধীন
ৰাষ্ট্ৰৰ জন্ম কৰিব নোৱাৰো মানে কলেজলৈ অক
পুৰি নাহোঁ।” লগহাৰি ছাত্ৰে ওলাই নাহিল।
শিঙৰ পৰা কনাই বক্তা শুনা পৈছিল—“প্ৰশান্ত দা,

প্ৰশান্ত দা।” প্ৰশান্তদাই আজি কাকো নিবিচানে।
বায়বাহাজৰ লৰা প্ৰশান্তৰ সেই মূৰ্তি প্ৰফেছাৰজন
আ কৰি চায়েই থাকিল। বাহিৰৰ আলিত ধনিত
উঠিল, “সাম্ৰাজ্যবাদ ধ্বংস হওক”।

প্ৰশান্ত সেইদিনা ৰাতি দুটা বজাত ব্ৰজেনৰ লগত
গাড়ীলৈ যায়। স্বাধীনতাৰ সংগ্ৰামখন কেৱল ছবীয়া-
সৰ্গহাৰা দেশকামীৰ কাৰণেই নহয়। তাৰ বুকুতো
পৰাধীনতাৰ প্লানিয়ে ঠাই পায়, তাৰ বুকুতো বিজ্ঞো-
হৰ জুই জলি উঠে।

দুপৰ ৰাতি। ঘৰৰ সকলোবোৰে শুই পৰিছে
প্ৰশান্ত এতিয়া ওচি যায়। বাবৰ আগ মুহূৰ্ত্তত সি
ছায়াৰ কথা ভনৌয়েকক কেৱল কৈ যায়। অকলে
শুই থকা ভনৌয়েকৰ কনত বীৰেৰে সোমাই, লাইটটো
অগাই দি জগাই দিলে। ককায়েকৰ এই সাজ-সজ্জাত
তাই আচৰিত হ'ল আৰু ককা এটা কোৱাৰ আগতেই
তাইৰ হাত এখনত ধৰি প্ৰশান্তই কৈ গ'ল
'অনিমা, আনি দেশৰ সৈনিকসকল যদি স্বাধীনতা
সমৰত অপিয়াই নগৰো, তেন্তে মহাত্মা গান্ধীয়ে একলে
কি কৰিব পাৰে? পৰাধীনতাৰ জুগত বেদনাত যদি
অন্তৰ কপি হুঠে, নিজৰ দেশত নিজৰ কোনো
অধিকাৰ নাই বুলি কাপুকৰ দৰে বহি থকা যায়,
উচ্চ শিক্ষাৰ নামত যদি চকুৰ আগত শ-শ ভাই-
বন্ধুৰ মৃত্যুৰ মুখত থেলি দিয়া যায়, তেন্তে সেইটো
সম্পূৰ্ণ দেশজোহিত। মুক্তি বা মৃত্যুৱেই' আজি
মোৰ পণ, তাৰেই কাৰণে মই ওচি যাবলৈ ওলাইছোঁ।
দেশক যদি অলপমানো ভাল পায় মোৰ কাৰণে যেন
যত কোনেও বেজাৰ নকৰে।’ —ইয়াকে কৈ প্ৰশান্ত
জোৰেৰে ওলাই যায়। অনিমায়ে 'দাদা' বুলি চিঞৰি
উঠিল—সি বোধকৰোঁ হুস্তনিলে।

—তিনি—

গাড়ীৰ মাজত প্ৰশান্ত। বহুত ৰাতি প্ৰজ্ঞেই তাক
এটা কেপ্টেই লৈ গ'ল। শাৰী শাৰী কৰি শ-শ
মুক্তি বুজৰ সৈনিকক এজন লোকে শিক্ষা দিছে।
প্ৰত্যেকৰ হাতত লাঠি। শিক্ষা দিয়া জনক প্ৰশান্তই
চিনি পালে সেই বাজুয়া সভাত বক্তৃতা দিয়া বুলি।

ভক্তিত তাৰ মূৰ দৌ খাই গ'ল। কিছু দূৰত দেখা
পালে অনেক ছোৱালীয়ে এটাও শব্দ নকৰাকৈয়ে
বেণ্ডজ তৈয়াৰ কৰিব ধৰিছে, দহ বাবজন আহত
লোকৰ কামত বহি ভক্তক কৰিব লাগিছে, প্ৰশান্তৰ
বোধকৰোঁ তেতিয়া মনত পৰিছিল তাৰ ভনীয়েক
আৰু কলেজৰ সেই চকু—বিলাসী ছোৱালীবোৰলৈ।
আনফালেদি সি দেখিলে, দহজন মান তানেই দৰে
বুকুত তললৈ মূৰ কৰি কেৱল লিখিব ধৰিছে,
দুজনে 'টাইপ-ৰাইটাং'ৰ কামত বহি কিবা কৰিব
লাগিছে, অলপ দূৰত দেখা পালে কিছুমান জাতীয়
পতাকা আপ জাপ কৰি থকা আছে। বিজুলীৰ
নিচিনাকৈ গোটেই কেপ্টোৰ কাম চলিব লাগিছে
কতো অকণে বৃত্ত নাই, প্ৰত্যেকৰ মুখত এটা কৃত্তি
হাঁহি, জীৱনৰ সকলোবিলাক আশা যেন পূৰ্ণ হ'লৈ
ধৰিছে। শ-শ বছৰ ধৰি অপ্রতিষ্ঠিত ভাৱে গটি
উঠা বুঢ়িছ সাম্ৰাজ্যই যেন সেই কেপ্টোৰ কাৰ্গা-নিপু-
নতাৰ আগত পৰাজয় স্বীকাৰ কৰিছে। প্ৰশান্তই

দেখা পালে, সি অস্থায়ী কৰিবলৈ ধৰিলে যে প্ৰত্যেক-
জন কৰ্মীৰ বুকুত সোমাই আছে একোটা এটম বোমা
আৰু তাৰ দপ-দপকৈ জলি উঠা জুইৰ মাজত
সাম্ৰাজ্যবাদৰ গোবৰ গুৰি ছাবখাৰ হৈ যাবলৈ ধৰিছে।

প্ৰশান্তই দেখিলে এয়েই একমাত্র পথ। তাৰ
পৰৰ মজী তাৰ আই বোপাই-ভনীয়েক নহয়, কলেজৰ
বক্তা-বক্তৰ কোনো নহয়। তাৰ পৰৰ মজী সৌ বীৰ
জয়ৰ মুক্তিকামী বুকুত সকল, সৌ যুৱতী সকল।
তাৰ ঠাই সেই আভিজাত্য পূৰ্ব তিনিমহলীয়া ঘৰ
নহয়, তাৰ ঠাই সেই কেপ্টাৰ পৰিচ মাটিত, তাৰ
ঠাই পুলিচ-মিলিটেৰীৰে বেদা কাৰাগাৰৰ মাজত।

সি পৰৰ সন্ধান পাইছে, এই পৰৰ মাজেদিয়েই
গৈ সি তাৰ জীৱনৰ সাৰ্বকতা উপলব্ধি কৰিব।
সেইদিনাই সি হব জয়ী। লাঠি দাঙি তাৰ কাৰে-
দিয়েই মুক্তিকামী সৈনিকৰ দল আগবাঢ়ি যায় আৰু
ওচৰৰ গছ-গছনিত প্ৰতিধ্বনিত হৈ উঠে 'বৰেদে
য়া মৰেদে'।

মহাত্মা মিত্ৰৰ আঁচনি আৰু গণ-পৰিষদ

—গোলোক ৰাজবাৰী

১৯৪২ চনৰ আগষ্ট বিজ্ঞেৰ সাম্ৰাজ্যবাদী বুঢ়িছ
গৱৰ্ণমেণ্টক বুজাই দিলে যে ভাৰতবৰ্ষই পৰাধীনতাৰ
শিকড়ি ছিটি ওলাই যাবলৈ আৰু বেছি দিন নাই।
সেই কাৰণেই বুঢ়িছ পাৰ্লামেণ্টে প্ৰথমতে পাৰ্লামেণ্ট-
মেণ্টৰ প্ৰতিনিধি দল আৰু তাৰ পাচত মহাত্মা মিত্ৰৰ
দ্বাৰা ভাৰতৰ অৱস্থা অৱলোকন কৰি ভাৰতবৰ্ষৰ লগত
যাতে মিত্ৰতা স্থাপন কৰিব পাৰে সেই অতিপ্ৰায়ে
অৱত্যাৰণা কৰিলে ১৯৪৬ চনৰ ১৩ মে'ৰ মহাত্মা মিত্ৰৰ
আঁচনি। এই আঁচনি মতে ভাৰতবৰ্ষৰ স্বাধীনতা
পোনপটীয়া ভাৱে স্বীকাৰ কৰি নললেও ভাৰতবৰ্ষক

স্বাধীনতা দিয়াৰ ভাৱ পৰিকল্পনা হৈ উঠিছে। কিন্তু
ধিৰিলাক ব্যৱস্থাৰ মাজেদি এনে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ
বাট দেখুৱা হৈছে সি বুঢ়িছৰ ভেদনীতিৰ দ্বাৰা
ভাৰতবৰ্ষত যাতে বুঢ়িছৰ অঞ্চল অধিকাৰ বজাই ৰাখিব
পাৰে তাৰ প্ৰয়াসে পৰিষ্কাৰ হৈ উঠিছে।

এই আঁচনি মতে পৰৱৰ্ত্তে কেৱল এখন গণ-পৰিষদ
আৰু মধ্যস্থতী চৰকাৰ নামৰি এখন কাৰ্য্যকৰী পৰিষদ
গঠন কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। গণ-পৰিষদ আৰু
মধ্যস্থতী চৰকাৰ বৰ্ত্তমান গঠিত হৈছে যদিও ই
অস্থায়ী।

গণ-পরিষদ

গণ-পরিষদ গঠন হ'ব গণভোটের দ্বারা নির্ধারিত হোৱা প্রতিনিধি দ্বারা। কিন্তু গণভোটের দ্বারা প্রতিনিধি নির্ধারিত হোৱাত মন্ত্রী মিনচনৰ আচনি কাৰ্য্যকৰী হোৱাত প্ৰথম নহবলৈ প্ৰাদেশিক ব্যৱস্থাপক সভাৰ সভ্য সকলক বৰ্ত্তমান প্ৰতিনিধি নিৰ্বাচন কৰাৰ ক্ষমতা দিয়া হৈছে। কিন্তু প্ৰদেশ বিলাকৰ ব্যৱস্থাপক সভাৰ সভ্যসকলৰ সংখ্যা সকলো প্ৰদেশৰ জনসংখ্যাৰ অনুপাতে নিৰ্বাচিত নহয়। সেই কাৰণে প্ৰদেশ বিলাকৰ জনসংখ্যাৰ প্ৰত্যেক দহ লাখত একোজন প্ৰতিনিধি নিৰ্বাচিত কৰাৰ ক্ষমতা ব্যৱস্থাপক সভাক দিয়া হৈছে। সাম্প্ৰদায়িক সমস্যা সমাধানৰ কাৰণে এই বিষয়ত ভাবতৰ্কৰ জনসাধাৰণক তিনটা মূল বিভাগত ভাগ কৰা হয় যেনে—সাধাৰণ, মুছলমান আৰু শিখ। প্ৰত্যেক বিভাগকে নিজৰ নিজৰ জনসংখ্যা অনুপাতে সভ্য নিৰ্বাচনৰ স্বত্ব দিয়া হৈছে।

উপৰুক্ত সম্প্ৰদায়ৰ বাহিৰে আন আন সংখ্যা লব্ধি সম্প্ৰদায়ৰ স্বাৰ্থত যাতে কোনো আঘাত নপৰে তাৰ বাবে মন্ত্রী মিনচনৰ আঁচনিত গণ-পরিষদৰ দ্বাৰা এখন উপদেষ্টা কমিটী গঠন কৰাৰ সংস্থান আছে আৰু এই উপদেষ্টা কমিটীত সংখ্যা লব্ধি সকলো সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰতিনিধিত্ব স্বত্ব থাকিব। সংখ্যা লব্ধি সম্প্ৰদায়ৰ স্বাৰ্থৰক্ষাৰ কাৰণে উক্ত কমিটিয়ে এখন আঁচনি গণ-পরিষদত দাঙি ধৰিব আৰু আৱশ্যক হলে সমষ্টি বা প্ৰাদেশিক পৰিষদলৈও এনে সম্প্ৰদায়ৰ বৰ্ণামূলক ব্যৱস্থাৰ আঁচনি গ্ৰহণৰ কাৰণে পঠাব পাৰিব।

শুদ্ধতৰ সাম্প্ৰদায়িক সমস্যা উপস্থিত হলে, গণ-পরিষদৰ প্ৰত্যেক সম্প্ৰদায়ৰ গণিত সংখ্যক সভ্যৰ ভোট আৰু গণ-পরিষদৰ উপস্থিত সভ্যৰ গণিত সংখ্যক ভোটৰ দ্বাৰা ভেদে সমস্যাক সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব। প্ৰদেশ বিলাকে নিজৰ ইচ্ছানুযায়ী শাখা পৰিষদৰ পৰা আঁতৰত থাকিব পাৰিব। গণ-পরিষদ গঠন হোৱাৰ পাচত ই তিনিটা শাখাত বিভক্ত হৈ যাব। উক্ত শাখা (ক) শাখা—মাজ্ৰাজ, বধে, বৃদ্ধ-প্ৰদেশ, বিহাৰ, মধ্যপ্ৰদেশ আৰু উৰিষ্যা প্ৰদেশ লৈ গঠিত

হ'ব। (খ) শাখাৰ গঠন হ'ব পাঞ্জাব, গিদ্ধু আৰু সীমাৰ প্ৰদেশৰ আৰু (গ) শাখাত অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব অসম আৰু বঙ্গদেশ। এইদৰে ভাগ হৈ যোৱা শাখা পৰিষদ বিলাকৰ (ক) শাখা হ'ব ১৬৭জন সাধাৰণ আৰু ২০জন মুছলমান প্ৰতিনিধি (খ) শাখাত থাকিব ৯জন সাধাৰণ ২২জন মুছলমান আৰু ৪জন শিখ প্ৰতিনিধি আৰু (গ) শাখাত ৩৪ জন সাধাৰণ আৰু ৩৬ জন মুছলমান। অসমে (গ) শাখালৈ ৭ জন অমুছলমান ৩ জন মুছলমান প্ৰতিনিধি পঠাবৰ ক্ষমতা পাব। কুৰ্গ, দিল্লী, আজমীৰ দাবোৱাৰ বুটিছ বেৰুচিস্থান আদি প্ৰদেশ বিলাকৰ প্ৰত্যেকেই একোজনকৈ প্ৰতিনিধি পঠোৱাৰ স্ব পাব। গণ-পরিষদলৈ উক্ত প্ৰতিনিধি সকল নিৰ্বাচন হৈ যোৱাৰ পাচত নতুন দিল্লীত গণ-পরিষদ আৰম্ভ হ'ব। গণ-পরিষদে উপদেষ্টা সমিতি গঠন কৰি তাৰ পাচতেই স্বাধীন ভাৱতৰ কাৰণে আইন প্ৰণয়ন কৰিব। সাধাৰণ কৰ্মপত্ৰ গৃহীত হৈ যোৱাৰ পাচত গণ-পরিষদ তিনিখন শাখাত বিভক্ত হৈ থাকিব।

গণ-পরিষদৰ ক্ষমতা

মন্ত্রী মিনচনৰ আঁচনি মতে এই গণ-পরিষদেই ভৱিষ্যত ভাৱতৰ শাসন আইন ৰচনা কৰিব। কিন্তু প্ৰশ্ন এইখিনিতে উঠে যে এই পৰিষদ সাক্ষাৎসৌম হবনে নহয়? কনস সভাত দিয়া বুটিছ প্ৰধান মন্ত্রী মিঃ এটলীৰ বক্তৃতা, মন্ত্রী মিনচনৰ ১৬মেৰ আৰু ২৫ মে'ৰ ঘোষণা মতেও এই প্ৰশ্নৰ ভাল উত্তৰ পাব পৰা নাই। মিঃ এটলীৰ ভাৱত গণ-পরিষদে ৰচনা কৰা এই আইন পাৰ্লামেণ্টৰ দ্বাৰা অনুমোদন কৰাই ল'ব লাগিব, আৰু ভাৱতৰ্বৰ আৰু ইংলণ্ডৰ ভৱিষ্যৎ সম্পৰ্ক সন্মুখে এখন চুক্তি পত্ৰত হুয়ো দেশে চহী কৰিব লাগিব। মিঃ এটলীৰ এই ঘোষণা মন্ত্রী মিনচনৰ ১৬ মে'ৰ আঁচনিৰে সমৰ্থন কৰে, কিন্তু মন্ত্রী মিনচনৰ ২৫ মে'ৰ ঘোষণাই গণ-পরিষদৰ এই বিষয়ত ছুটা কথা উল্লেখ কৰে যেনে (১) সংখ্যা লব্ধি সম্প্ৰদায়ৰ বিষয়ে সন্তোষজনক ব্যৱস্থা আৰু (২) ছুয়েদলৰ ভিতৰত সন্তোষজনক চুক্তিৰ চহী।

গণ-পরিষদত প্ৰাদেশিক প্ৰতিনিধিত্ব সমষ্টি

প্ৰদেশ বিলাকে নিজৰ জনসংখ্যাৰ প্ৰত্যেক ১০ লাখত একোজন প্ৰতিনিধি গণ-পরিষদলৈ পঠোৱাৰ স্ব পাব। মূল আঁচনি মতে প্ৰদেশ বিলাকে নিজৰ ইচ্ছামতে সমষ্টিত যোগ নিদিয়াৰ কথা উল্লেখ আছে। কিন্তু এই বিষয়ত সকলো একমত নহয়। মন্ত্রী মিনচনৰ উক্ত দফাটোৰ ব্যাখ্যা কৰোঁতে কংগ্ৰেছে প্ৰদেশৰ স্বত্বতাৰ কথা উল্লেখ কৰিছিল। কিন্তু মুচলিম লীগে সমষ্টি গঠন বাধ্যতামূলক বুলিহে মানি লয়। উক্ত সমষ্টি গঠনত প্ৰাদেশিক ক্ষমতাৰ বিষয়ে বেলেগ বেলেগ বাৰ্জননীতিৰ মতে বেলেগ বেলেগ মত প্ৰকাশ কৰি বাদানুবাদ চলাত ফেডাৰেল কৰ্টলৈ ইয়াৰ সিদ্ধান্ত বিচাৰি পঠোৱাৰ কথা উঠে। কিন্তু সি হৈ মুঠিল।

শেষত ৬ ডিচেম্বৰ পাৰ্লামেণ্টৰ ঘোষণাই— এই দফাটো পৰিষ্কাৰ কৰি বুজাই দিলে যে—সমষ্টি গঠন বাধ্যতামূলক আৰু যোৱা আহুৱাৰীৰ ৫ তাৰিখে বহা মিঃ ভাঃ কংগ্ৰেজ কমিটিয়ে ৬ ডিচেম্বৰ ঘোষণা সেই ভাবেই গ্ৰহণ কৰিছে। কিন্তু কংগ্ৰেজ নেতৃবৰ্গই এতিয়াও ঘোষণা কৰে যে ৬ ডিচেম্বৰ ঘোষণাৰ দ্বাৰা প্ৰাদেশিক স্বত্বতা হৰণ কৰা হোৱা নাই। ১৬ মে'ৰ মূল আঁচনিখনৰ সমালোচনা কৰি ব্ৰিটুল গোপীনাথ বৰদলৈদেৱে কৈছিল যে বাধ্যতামূলক সমষ্টি গঠন গণতন্ত্ৰৰ পৰিপন্থী। আন এখন প্ৰদেশৰ সংখ্যা গণিত সভ্যৰ দ্বাৰা আমাৰ আইন ৰচনা কৰাটো একে বাবে অস্বীকৃত সত্ত্বে, আনকি ১৯৩৫ চনৰ ভাৱত আইন মতে গৃহীত হোৱা প্ৰাদেশিক স্বত্ব শাসনো এই আইনে মানি লোৱা নাই। ৬ ডিচেম্বৰ ঘোষণাৰ সমালোচনা কৰি বৰদলৈ দেৱে আকৌ কৈছে যে “কংগ্ৰেছে বুটিছ গৱৰ্ণমেণ্টৰ ৬ ডিচেম্বৰ ব্যাখ্যা গ্ৰহণ কৰি ইমান দিনলৈ অনুসৰণ কৰি অহা নীতিৰ বিৰোধিতা কৰিছে। ই আগ-নিয়ন্ত্ৰণৰ বিৰোধী আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰাদেশিক আগ-নিয়ন্ত্ৰণ সম্পৰ্কে কংগ্ৰেজ নীতিৰ মৌলিক পৰিবৰ্তন হৈছে।”

শাখা গঠন হোৱাৰ পাচত শাখা বিলাকতো দুখনকৈ পৰিষদ থাকিব। গণ-পরিষদলৈ বৰ্ত্তমান নিৰ্বাচিত হোৱা প্ৰতিনিধিসকলেই শাখাৰ শাসন ৰচনা

কৰিব। শাখাৰ অধীনত কি কি বিষয় থাকিব সেইটো শাখাপৰিষদে নিৰ্ণয় কৰিব।

মধ্যস্থতী চৰকাৰ

মন্ত্রীমিনচনৰ আঁচনি কাৰ্য্যকৰী হৈ ছুটা পৰ্য্যন্ত অস্থায়ী ভাৱে কেন্দ্ৰত বেলেগ বেলেগ ৰাজনৈতিক দলৰ বিদ্বাসভাজন নেতৃবৰ্গ আৰু বৰলাটৰ সৈতে এখন মধ্যস্থতী চৰকাৰ গঠন কৰা হ'ব। বৰ্ত্তমান এই চৰকাৰ গঠন হৈছে আৰু ইয়াৰ সভ্য সংখ্যা ১৫ জন। ইয়াৰ ভিতৰত মুছলমান সভ্য বৰ্ত্তমান ৫ জন। মুচলিম লীগে প্ৰথমে মধ্যস্থতী চৰকাৰত সমসংখ্যক প্ৰতিনিধি লোৱাৰ দাবী কৰিছিল যদিও বৰ্ত্তমান সভ্যসংখ্যা সেই অনুপাতে নিৰ্বাচিত নহয়। মধ্যস্থতী চৰকাৰ বৰ্ত্তমান অৱস্থাত বৰলাটৰ কাৰ্য্যকৰী কমিটিৰ বেলেগ কণ যদিও সাময়িক বিভাগ এখন ভাৰতীয় হাতত অৰ্পণ কৰা হৈছে আৰু জঙ্গীলাটে তেখেতৰ অধীন হৈ কাম চলাব।

ভাৰতীয় ইউনিয়ন

মন্ত্রীমিনচনৰ আঁচনিমতে বুটিছ ভাৰত আৰু দেশীয় ৰাজ্যবিলাক লগলাগি এখন ইউনিয়ন গঠিত হ'ব। এই ইউনিয়নৰ অধীনত বৈদেশিক বিভাগ, ৰক্ষা আৰু যোগাযোগ বিভাগ অৰ্পণ কৰা হ'ব। ইউনিয়নৰ নিজৰ পৰিষদ থাকিব। এই পৰিষদত বুটিছ ভাৰত আৰু দেশীয় ৰাজ্যৰ প্ৰতিনিধি লগ লাগি আইন ৰচনা কৰিব। ইউনিয়ন চলোৱাৰ কাৰণে ইউনিয়নে ৰাজহ আদায় কৰিব পাৰিব। ইউনিয়নৰ অধীনত থকা বিষয় বিলাকৰ বাহিৰে প্ৰাদেশবিলাকে আৰু দেশীয় ৰাজ্যবিলাকে আন আন বিষয়তো স্বত্বতা পাব।

প্ৰাদেশবিলাক সমষ্টিত ভুক্ত হলে আকৌ প্ৰাদেশিক আৰু সমষ্টিৰ বিষয় বিলাক ভাল কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব। মন্ত্রীমিনচনৰ আঁচনি মতে দেশীয় ৰাজ্য বিলাকে নিজৰ স্বাধীনতা বজাই ৰাখিব পাৰিব। ভাৱতৰ্বৰ স্বাধীন হোৱাৰ লগে লগে বুটিছ গৱৰ্ণমেণ্টৰ সাক্ষাৎসৌম্য নাপাকিব যদিও এই সাক্ষাৎসৌম্য নতুন

ভাৰতীয় গৱৰ্ণমেণ্টৰ হাতলৈও ততাত্ত্বিকাক সন্মান কৰা নহয়। নতুন আইন বচনাব লগে লগে যুক্তবাস্তি বা দেশীয় ৰাজ্যবিশ্বাকৰ সাক্ষীভৌমত্ব শেষ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিলে।

ভাৰতৰ স্বাধীনতা

বুট্টি গৱৰ্ণমেণ্টে আমাৰ আগত ভৱিষ্যতৰ এখন উজ্জল ছবি দাঙি ধৰি আমাক কৰ খুজিছে যে বুট্টিৰ সাক্ষীভৌমত্ব সেই দিনাই অস্ত পৰিব বিচিনাই ভাৰতবৰ্ষই এখন নিজৰ আইন প্ৰণয়ন কৰিব লব। লৰ্ড পেথিক জনস্বৰ্গ ঘোষণাতো ভাৰত কণা গিনি উল্লেখিত হৈছে। “ভাৰতীয় ৰাজনৈতিক দলৰ নেতৃ-বৰ্গৰ অন্তৰত স্বাধীনতাৰ স্পৃহাৰ কথা প্ৰাচুৰ্য্য হৈ পৰিছে। বুট্টি গৱৰ্ণমেণ্টে আৰু বুট্টি প্ৰজাৰগিহি সমূহ ভাৰত প্ৰয়োদেশৰ মাজত বহুতৰ ভেটিত বুট্টি কমনৱেলথৰ ভিতৰত বা বাহিৰত ভাৰতৰ স্বাধীনতা স্বীকাৰ কৰিব লবলৈ ৰাজী আছে। আৰু বুট্টি গৱৰ্ণমেণ্টে আশা কৰে দুয়োদেশৰ সন্মত্যাৰ ভেটিত এখন বন্ধুত্বপূৰ্ণ আৰু স্থায়ী সমাজ গঠিত হব।” মজীমিচনৰ আঁচনিতো ভাৰতৰ দলপ্ৰহাৰ কথা এই দৰে উল্লেখ কৰিছে। আঁচনিৰ ১৯(৭) দফাৰ মতেও ১৫ দফাৰ মূল আঁচনিত পৰা গণ-পৰিষদৰ গৰিষ্ঠ সংখ্যক ভোট আৰু প্ৰত্যেক মূল সন্তানায়ৰ গৰিষ্ঠ সংখ্যক ভোটৰ দ্বাৰা গৃহীত প্ৰস্তাৱ ক্ৰমে গণ-পৰিষদক এইদৰে আৰ্ত্তিৰ বাবেলৈ কয়। কিন্তু মজীমিচনৰ ঘোষণাত বহুত অসামঞ্জস্যতা আছে। আঁচনিৰ ২২ দফাৰ মতে স্বতন্ত্ৰ আপসৰণ সম্পৰ্কীয় কিছু বিধয়ত ইটিনিয়নৰ গণপৰিষদ আৰু যুক্তবাস্তিৰ মাজত চুক্তিৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে। গতিকে স্বতন্ত্ৰ আপসৰণ আৰু সাক্ষীভৌমত্বৰ প্ৰতি মৈত্ৰীৰ কথা এবাৰ পৰা নাই।

সাক্ষীভৌম পাকিস্থান—কিয় গ্ৰহণযোগ্য নহয়

মুছলিম লীগৰ পাকিস্থানৰ দাবীৰ বিষয়ে মজী-ৰিচনে ভাৰতৰ বিবেচনা কৰি কলত দিয়া কাৰণত স্বাধীন পাকিস্থানৰ দাবী অগ্ৰাহ কৰিছে।

(১) মুছলিম লীগৰ পাকিস্থান স্বীকৰণ মতে অমুছলমান প্ৰধান কিছুমান ঠাই পাকিস্থানৰ ভিতৰ সোমাব। তদুপৰি পাকিস্থানৰ বাহিৰত ২০ লাখ মুছলমান বৈয়াৰ গতিকৈ পাকিস্থানৰ দাবীয়ে সংখ্যালগ্ৰিষ্ঠতাৰ প্ৰস্তাৱ দাখিল কৰিব নোৱাৰে।

(২) পাকিস্থানৰ ভিতৰত এনে কিছুমান ঠাই আছে যিবিশ্বাকত অমুছলমান জনসংখ্যা বেছি। এই বিনাক ঠাই পাকিস্থানৰ পৰা ওলাই আহিব খুজিবে অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত পাকিস্থানে খাট খাব।

(৩) পঞ্জাব আৰু বঙ্গদেশক পাকিস্থানৰ ভিতৰত বিভাগ কৰিলে বঙ্গদেশ আৰু পঞ্জাবৰ চাৰিও উন্নতিৰ বাধা পাবিব।

(৪) ইয়াৰ উপৰিও শাসনতান্ত্ৰিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক ক্ষেত্ৰত স্বাধীন পাকিস্থানে গঠন যুক্তিসঙ্গত নহয়।

কাৰণ মান-বাহনৰ বৰ্ত্তমান ব্যৱস্থা ভাৰতবৰ্ষৰ একত্ব ভিত্তিত প্ৰতিষ্ঠিত। ভাৰতবৰ্ষক বিভাগ কৰিলে মানবাহন সমস্যাই দুয়ো বাটকে অসুবিধাত পেলাব। দ্বিতীয়তে সামৰিক বিষয়ে জটিল আৰু একত্ব বহুত সমস্যাব উদ্ভৱ হব। ভাৰতৰ নৌবিকাগ আৰু বিমান বিভাগৰ কাৰ্য্যতথী শক্ত কমি যাব। পাকিস্থান গঠন হলে ই দুয়ো সীমান্ত অধিকাৰ কৰিব আৰু সেইকাৰণে বৈদেশিক আক্ৰমণ প্ৰতিশোধ কৰা পাকিস্থানৰ কাৰণে সম্ভৱ নহব।

(৫) পাকিস্থানৰ মাজত অৱস্থিত বহুত হিন্দুস্থানে পাকিস্থানৰ যোগাযোগ আৰু সামৰিক ব্যৱস্থাত বিচিনি খটাব পাৰে।

(৬) আন্তৰ্জাতিক দেশীয় ৰাজ্যবিশ্বাকৈ বিভাগতৈ যোৱা ভাৰতবৰ্ষৰ লগত সাধাৰণতেই সহযোগ কৰাৰ আশা কমি যাব।

আইন সংশোধন

যেই কোনো প্ৰদেশেই ব্যৱস্থা পৰিষদৰ গৰিষ্ঠ সংখ্যক ভোটৰ দ্বাৰাই নহ বহুতৰ পাছত বা ভাৰ পাছতো আইন সংশোধনৰ দাবী জনাব পাৰিব।

অসম বঙ্গ সমষ্টি গঠন

অনুবাদক—যতীন হাজৰিকা

(গিৰক—মিঃ মিঃ এন, জীনা'তৰ, সম্পাদক বুদ্ধ প্ৰদেশ কাংগ্ৰেছ সমাজতৰী হন। এই প্ৰবন্ধটো অষ্টোবৰ মাহতে ইংৰাজী মণ্ডাচিৰ এখনত প্ৰকাশ হৈছিল। অসম বঙ্গ সমষ্টি গঠনৰ বিষয়ে এজন আন প্ৰদেশী লোকৰ কেনে মনোভাৱ আছে জনাবলৈ এই প্ৰবন্ধটি অসমীয়াত অনুবাদ কৰা হ'ল।)

১৯৪৬ চনৰ ১৪ মে তাৰিখৰ চৰকাৰী ঘোষণাত অসম বঙ্গ সমষ্টি গঠন পৰিকল্পনাৰ আবিৰ্ভৱ। এই অসম পৰিকল্পনাৰ প্ৰতিবাদী অসমীয়া বাইজৰ মাজত চাকলাৰ সৃষ্টি কৰিছে। অসম জাতীয় মহা-সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক জীৱন্ত অধিকাৰিৰ দ্বাৰা চৌধুৰী দেৱে পণ্ডিত নেহৰুকে কৰা উপহাস অসম-বাসীৰ এই উদ্ভিগত প্ৰকাশ পাইছে। অসম বঙ্গ সমষ্টি গঠন প্ৰতিবাদৰ বহুতো কাৰণ আছে।

সংক্ষেপত ক'বলৈ—উক্ত চৰকাৰী ঘোষণা মতে ক আৰু ৪ সমষ্টি সম্পৰ্কীয় ভেটিত গঠন কৰা হৈছে। সেই কাৰণেই মুছলমান প্ৰধান প্ৰদেশ পঞ্জাব, উঃ পঃ সীমান্ত প্ৰদেশ, গিৰক ৪ সমষ্টিত আৰু হিন্দু প্ৰধান প্ৰদেশ বেংগ, মাজাজ, বুদ্ধ প্ৰদেশ, বঙ্গ প্ৰদেশ, বিহাৰ উৰিষ্যাৰ ক সমষ্টিভুক্ত কৰা হৈছে। কিন্তু ৪ সমষ্টি গঠনত উক্ত নিয়ম মানি চলা হোৱা নাই। এই সমষ্টিত অমুছলমান প্ৰধান প্ৰদেশ অসমক ৩০% জন মুছলমান জনসংখ্যাৰে মুছলমান প্ৰধান প্ৰদেশ বঙ্গ ২৭% জন মুছলমান জনসংখ্যাৰ লগত সাঙুৰি দিয়া হৈছে।

অসম সমষ্টি কৰণত বুট্টি চৰকাৰে আপৰ দুটা সমষ্টিৰ নিয়ম চৰ্ততে পৰিত্যাপ কৰাৰ যথেষ্ট কাৰণ আছে। এই কাৰ্য্যত ভাৰতবৰ্ষত বুট্টি চৰকাৰৰ অৰ্থনৈতিক স্বৰ্ণৰ কথা দুটি ওলাইছে। বঙ্গ আৰু অসমতে বুট্টি চৰকাৰে মুছলমান ৮০% ভাগ বাটুৱাই আছে। ৪ সমষ্টি ভুক্ত প্ৰদেশ বেংগৰ শিল্প বিহয়ত

পাচ পৰাত তাত বহু পৰিমাণে বুট্টি উৎপন্ন কৰা হয়। মজী মিচনৰ আঁচনি অগ্ৰাহ কৰাৰ আপত্তি দিয়া মিঃ জিৱাৰ বিবৃতিত এই কথা প্ৰকাশ পাইছে।

জিৱাৰ বাহিৰত পাকিস্থান আওপকাৰীক মানিলে, পঞ্জাব, সীমান্ত প্ৰদেশ, গিৰক ৪ সমষ্টি ভুক্ত কৰি (এইটোও মিঃ মনেহৰে অসম ভবিষ্যতত এই প্ৰদেশ বেংগৰ কেন্দ্ৰীয় ইটিনিয়নৰ পৰা ওলাই অহাৰ সম্ভাৱনা বেচি) বুট্টি চৰকাৰে দ্বতৰণীয়া নীতিৰে চাবুৰী খেলিছে। বঙ্গ আৰু অসমকো সেই আশাতেই সাঙোৱা হৈছে। মিঃ জিৱা আৰু বেংগ দলৰ দ্বাৰা শাসিত হোৱা পূৰ্ব আৰু পশ্চিম পাকিস্থানত বুট্টি চৰকাৰৰ অৰ্থনৈতিক স্বাৰ্থ সদাৰ অক্ষুণ্ণ হৈ থাকিব।

অসম, বঙ্গ চৰি, জাতীয়তা, ভাষা আৰু ধৰ্ম্মৰ মৌলিক পাৰ্থক্য আছে। অসম বঙ্গ স্বাধীনতামূলক সমষ্টি কৰা দুয়োখন প্ৰদেশৰ বৃষ্টিগত প্ৰগতিৰ অন্তৰাধ হব। তদুপৰি এন কিছুমান ৰাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক সমস্যা আছে যিবিশ্বাক এই সমষ্টি গঠনৰ অমুছলমান নহয়। ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰত বঙ্গ অসমত কৈ বহুত আগ বঢ়া। যদি বঙ্গ অসমৰ সৈতে সাঙোৱা হয় তেন্তে ইয়াৰ ফলত অসমীয়াৰ ৰাজ-নৈতিক জীৱনৰ ওপৰত বঙালীয়ে প্ৰকাৰ বিস্তাৰ কৰিব। বৰ্ত্তমান অসম প্ৰদেশৰ শাসন ভুক্ত অসমৰ জীৱন্ত, কাংগ্ৰেছ আৰু পোৱালপাৰা জিলাত ৪০% বঙ্গ ৭৫% জনসংখ্যাক বঙালী ভাষা কোৱা মানুহ আছে। অসম-বঙ্গ সমষ্টি গঠনহলে সবলকৈ বঙালী মানুহ শাসন পৰিষদত সোমাই অসমীয়াৰ বৰঙন বঙালী মানুহৰ কাৰণে বেচি জীৱা আৱাৰ কৰাবো প্ৰাণাত্মা ভয় আছে। ইয়াৰ ফলত অসমৰ সকলো সম্পদ অপহৰণতো দুয়ো দুৰ্গত হব। বাট, কঁচা, আৰু বাণিজ্য আদি

সকলো বঙালীৰ হাতলৈ যাব, তদুপৰি অলপ দিনৰ ভিতৰতে অসমৰ সকলো উচ্চ চাকৰী বঙালীয়ে দখল কৰাৰো বেচি সম্ভাৱনা। আনকি এতিয়াও অসমৰ ওপৰত বঙ্গৰ শোষণ কম নহয়—বদি কেনেবাকৈ সমষ্টি গঠন হয় তেন্তে এই শোষণ ক্ৰমাগত বাঢ়ি যাব।

অৰ্থনৈতিক দৃষ্টি ভঙ্গী:—অসম বঙ্গ সমষ্টি গঠনৰ অৰ্থনৈতিক অন্তৰায়ো বহুতো আছে। যেতিয়া অসমৰ কেচুৱা অৱস্থাতে থকা শিল্প সম্পদ আনে শোষণ কৰিব তেতিয়া স্বাভাৱিকতে অসম এখন দুখীয়া প্ৰদেশ হৈ পৰিব। অসমৰ এই অৰ্থনৈতিক সমস্যা সমাধান কৰোঁতে বঙ্গৰ বহুতো উন্নতিমূলক আঁচনি আদি স্থগিত ৰাখিব লাগিব। এইটো বঙ্গৰ পক্ষে মঙ্গলজনক নহব।

অসম বঙ্গ সমষ্টি গঠনৰ প্ৰতিকূল আৰু এটা সমস্যা আছে। অসমত বহুতো ধনিজাত সম্পদ আছে আৰু সেই বিনাকৰ অধিকাংশই এতিয়ালৈকে কোনেও অপহৰণ কৰিব পৰা নাই। অসম বঙ্গ সমষ্টি গঠন হলে বঙ্গদেশৰ ধনতাত্ত্বিক, ব্যৱসায়ী হলে তৎক্ষণাত অসমৰ সেই সম্পদ সমূহত নিজৰ মূলধন খটুৱাই অসমৰ সেই সম্পদ আৰম্ভ কৰিব। ইয়াৰ ফলত বঙ্গৰ ধন-তাত্ত্বিক দল বৃদ্ধি হব আৰু অসমত এদল সৰ্বস্বাধীন বহুৱাৰ সৃষ্টি কৰিব। ফল স্বৰূপে বৰ্তমান পেলেষ্টাইনত আৰবী আৰু ইহুদীসকলৰ মাজত হোৱা সংঘৰ্ষৰ দৰে অসমৰ ভবিষ্যতে অসমীয়া আৰু বঙালীৰ মাজতে অসমৰ সংঘৰ্ষ হব। ভবিষ্যতৰ গৰ্ভত সুকাই থকা এই অৱশ্যামত্তাৰী বিপদ সমূহৰপৰা হাত সাৰিবলৈ অসম বঙ্গ সমষ্টি কৰণৰ পৰিকল্পনা ত্যাগ কৰাই বাঞ্ছনীয়।

অসমৰ অন্তৰ্বিধা:—বুঢ়ীছ মজুমদাৰে অস-

মক বঙ্গৰ লগত সাঙুৰি অসমৰ ভাগ্যত বিভীষিকাৰ সৃষ্টি কৰিছে। চৰকাৰী ঘোষণাক্ৰমে বঙ্গৰ কাৰণে গণপৰিষদত থকা ৬০ জন অসমৰ ভিতৰত ২৭ জন 'সাধাৰণ সম্প্ৰদায়' আৰু ৩৩ জন 'মুছলমান সম্প্ৰদায়' পাৰ। অসমৰ ১০ জন অসমৰ ৭ জন সাধাৰণ সম্প্ৰদায়ৰ আৰু ৩ জন মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ। উক্ত চৰকাৰী ঘোষণাতে কোৱা হৈছে যে গণপৰিষদৰ প্ৰথম অধিবেশনৰ পাচতে সদস্যসকল তিনিটা ভাগত বিভক্ত হ'ব আৰু প্ৰত্যেক ভাগৰ সদস্যসকল গোটেই নিজেৰ সমষ্টি গঠন হ'বনে নহয় সিদ্ধান্ত কৰিব। এইটো সিঁচাকৈয়ে তত্তাবহ কথা যে, অসম আৰু বঙ্গৰ মুছলমান সদস্যসকলে (প্ৰায় সকলো কেইমানে মুছলিম লীগ পক্ষী) সাধাৰণ সম্প্ৰদায়ৰ সদস্য সকলতকৈ সংখ্যাধিকতা লাভ কৰি নিজৰ জৰিবা অমুখাৱী এনে শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰিব যে অৱশেষত উক্ত শাসন-প্ৰণালী অসম ৰীতিৰ অহা অসম্ভৱ হ'ব। গতিকেই অসমৰ সাধাৰণ সম্প্ৰদায়ৰ নিৰ্ধাৰিত গণপৰিষদৰ সদস্যসকলে প্ৰদেশৰ শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰিবলৈ বঙ্গৰ সদস্যসকলৰ লগত শাখা (section) নবহাটোৱেই বাঞ্ছনীয়। 'গ' সমষ্টিৰ সদস্যসকল একেলগ হলেই অসম জালৰ ভিতৰত সোমাব। ইয়াৰ ফলত সমষ্টিৰ জৰীয়েই পাকিস্থান পৰিকল্পনা সম্পূৰ্ণ হ'ব।

যদি অসমে নিজৰ অস্তিত্ব বজাই ৰাখিব খোজে তেন্তে অসমে নিজৰ অৱস্থাৰ প্ৰতি সম্পূৰ্ণ সজাগ হ'ব লাগিব। অসমে নিশ্চয় ভৱিষ্যতৰ শাসনতন্ত্ৰ ৰচনাত বঙ্গৰ লগত শাখাত বহিবলৈ অমান্তি হ'ব লাগিব। অসমে গণপৰিষদ ভিচ্ছেদৰত বহাৰ আগেয়েই, এই অন্যান্য সমষ্টি কৰণৰ প্ৰতিবাদ ৰখলাটক জনমূলক অন্তৰ্জাতী চৰকাৰৰ নেতা পণ্ডিত নেহৰুৰ দাবী জনোৱা উচিত।*

ছাত্ৰ আন্দোলন

কহিমাৰ ছাত্ৰ ধৰ্মঘট

"আমি বাধ্যতামূলক কাম জাৰি নকৰো। যি বিলাক কাম সৰ্বসাধাৰণে দিয়া কৰে সেইবিলাক কৰিবলৈ আমাৰ অতিভাৱক সকলে আমাক পঠাব নে" ? এই বুলি কহিমা হাইস্কুলৰ নগা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে বৰ্দ্ধপক্ষৰ অন্যান্য আচৰণৰ বিৰুদ্ধে থিয় দি এমাহ জৰি বৃত্তকাৰ্য্যতাৰে ধৰ্মঘট চলাইছিল। ৰাজনৈতিক সমস্যাৰ আওতাও নোপোৱা বহিৰ্গত অঞ্চলৰ কঠোৰ শাসনৰ চোপাত পৰি থকা নগা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে এনে অনাৱৰ্ণ প্ৰতিবাদ কৰিবলৈ এংগোট হৈ ঠিহা ৰিয়াতো সিঁচাকৈয়ে আদৰ্শনীয়। উত্তেজনাৰ বশতঃ নহয় মৰল ভাৱৰ এই ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে এনে ধৰ্মঘট যে গতি ভুলিছিলে তাৰ আৱশ্যকতা যথেষ্ট আছিল বুলিয়েই।

প্ৰশ্ন হয়—বাধ্যতা মূলক কামজাৰি কি ? বাগিছাৰ কামজাৰিৰ দৰেই স্কুলতো কামজাৰি থাকেনে ? ঠিক বাগিছাৰ দৰেই কহিমা হাইস্কুলতো বাধ্যতা মূলক কামজাৰি আছে আৰু ইয়েই ইয়াৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক বিভূষ্ট কৰি তুলিছে। স্কুলীয়া পাঠ্যৰ লগতে কাৰ্য্যকৰী শিক্ষা বুলি ভাবিবোৱা, বাগিছাৰ কাম, কাঠৰ কাম, আদি কিছুমান কাম কৰোৱাৰ পৰিকল্পনা আছে। ছাত্ৰবিলাকে ইয়াৰ প্ৰতিবাদ কোনো দিনেই কৰা নাই। বৰঞ্চ ইয়াক ভালদৰে কাৰ্য্যকৰী কৰি তুলিবলৈ সদায় দাবী জনাই আহিছে। ইয়াৰ উপৰিও বুদ্ধৰ প্ৰতিভাত ভাঙি যোৱা কহিমা হাইস্কুলৰ মজেন্তে ৰাজতীয় দৰ আদি মজা কামো তেওঁলোকে আনন্দৰে কৰিছে। কিন্তু ইয়াৰে অজুহাত দেখুৱাই যেতিয়া এই ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ হতুৱাই পায়খানা ছাৰা কৰা, খৰি কটোৱা, শিক্ষকৰ গৰুৰ কাৰণে ধাক্কা আদি কাম কাৰ্য্যকৰী শিক্ষা বুলি কৰোৱা হয়

এনে ভুৱাই সহজতে উঠি অহা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মনত বিভ্ৰান্তিৰ ভাৱ আনি দিয়াতো স্বাভাৱিক।

নগাপাঠ্যৰ শাসন বহিৰ্ভূত অঞ্চল—ভৈৰামৰ লগত ইয়াৰ সন্দৰ্ভ নাই। শাসনৰ নামত নিষেধণ, ধৰ্মৰ নামত মিছনাৰী সকলৰ আওপকীয়া সাম্ৰাজ্যবাদী কাৰ্য্যকলাপ আৰম্ভ পুৰা মাজাই চলি আছে। মিছনাৰী সকলৰ আওপকীয়া সাম্ৰাজ্যবাদী কাৰ্য্যকলাপৰ প্ৰভাৱ অকল নগা জনসাধাৰণৰ ওপৰতে পৰা নাই ইয়াৰ প্ৰায়ে পূৰ্বনাজাই কহিমা হাইস্কুলৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলকো চুইছেহি। কহিমা হাইস্কুলত মিছনাৰী প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিবলৈকে ছেডমাষ্টৰৰ কপত এজন মিছনাৰী আমেৰিকান চাহাব। তেখেতে শুল্ক-লাবে হাইস্কুল চলোৱাৰ নামত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক ৰাজনৈতিক প্ৰভাৱৰ পৰা বিবত ৰাখি ষ্টাৰ্টন ধৰ্মত দীক্ষিত কৰি তেওঁলোক যে অসমীয়া নহয় সেইকথা স্বীকাৰ কৰিবলৈ সদায় যত্ন কৰে। ইয়াে এটা সাম্ৰাজ্যবাদী বিভেদ নীতিৰ বহুখণী ৰাখাৰ এটা বুজিব নোৱাৰা কণ।

কহিমাৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলৰ ধৰ্মঘটৰ উৎপত্তি হয় এই মিছনাৰী ছেডমাষ্টৰৰ বড়খয়তে ধৰ্মঘট কৰা বুলি শুল্কলাভৰ অপৰাধত ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলক বাতৈ কঠোৰ শাসনৰ তললৈ আনিব পাৰি তাৰ চেষ্টাত এখেতে ছাত্ৰসকলৰ প্ৰতিবাদকে ধৰ্মঘট বুলি ঘোষণা কৰে। ছাত্ৰ সকলেও অৱশেষত প্ৰতিবাদৰ গীমাংসা নোহোৱাত ধৰ্মঘট কৰিবলৈ বাধ্য হয়। ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলৰ বাধ্যতামূলক কামজাৰি উঠাই দিবলৈ কৰা আবেদন ছেডমাষ্টৰেও হুঙুনিদে মেনোজিং কমিটীয়েও হুঙুনিদে আনকি টাইবেল কাউন্সিলেও হুঙুনিদে। এই নান্য দাবী জনাবলৈ গৈ ছজন ছাত্ৰই শাণ্ডিহে মূৰপাতি লব লগীয়াত

পরিছিল। ছাত্রসকলে উক্ত প্রতিনিধি দুজনকে শান্তি আৰু বাধ্যতামূলক কাম জাৰি উঠাই লবলৈ মেনেজিং কমিটীৰ ওৰিওত আবেদন কৰে। আবেদন শুনিম বুলি হেড মাষ্টৰ ডাঙৰীয়াই বাৰজন ছাত্রক মাতি পঠিয়াই বিধাসভাটকত। কৰি তেওঁলোকক আবেলি দুটা বজাৰ পৰা ৭টা বজালৈকে আটক কৰি মিছনেৰী ডাঙৰীয়াৰ কোঠাটোৰ পৰিচয় দিয়ে। এয়ে আছিল হেড মাষ্টৰ ডাঙৰীয়াৰ ছাত্র-প্ৰাৰ্থিত্ব নমুনা। ইয়াৰ উপৰিপ জিলাৰ বৰ চাহাবৰ অত্যাচাৰ জাউৰিয়ে জাউৰিয়ে ছাত্রসকলৰ ওপৰত আক্ৰমণ হ'ল। কহি-মাৰ বাহিৰে ছাত্র-ছাত্রীসকলৰ ওপৰত বহিষ্কাৰৰ হুকুম দিয়া হল। পুলিচৰ চোকা নজৰত অকণ অকণ ছাত্র ছাত্রীসকলক এনেদৰে বধা হ'ল, যাতে তেওঁলোক পাঁচজনো একেলগে গোটিবাই ধৰ্মঘটন বিষয়ে আলোচনা কৰিব নোৱাৰে। অভিভাৱকসকলক ছাত্রসকলৰ বিপক্ষে ঠিয় দিয়াবলৈ অশেষ যত্ন কৰোৱা হ'ল। ডিমছাইলৈ ছাত্র-ছাত্রীসকলে যাতে ধৰ্মঘটন যোগ দিব নোৱাৰে তাৰো বাধা কৰোৱা হল অভিভাৱক সকলক ২৪ ঘণ্টাৰ ভিতৰত বহিষ্কাৰৰ ভয় দেখুৱায়। ইমান বাধা-বিধিনিষ নিষাভো ছাত্র-ছাত্রীসকলে ১৭ অক্টোবৰৰ পৰা এমাহৰ ওপৰ ধৰ্মঘট চলাই থাকি ঐক্যবদ্ধ সংগ্ৰামৰ বলৰ পৰিচয় দিয়ে। এই ন্যায় দাবীৰ আহ্বান ভৈৰামতো আহি পৰিছিল। অসহ-কৃষি সকলো ছাত্র অহুতানেই ইয়াৰ বিপক্ষে ঠিয় দিবলৈ তুচ্ছ প্ৰতিজ্ঞা হল। অসম ছাত্র কংগ্ৰেছৰ নেতৃত্বত গোটেই অসমেও প্ৰতিবাদ দিন গালন কৰা হল। এই ধৰ্মঘটৰ এটা সুসীমাংসা কৰি দিবলৈ ছাত্র কংগ্ৰেছৰ কালৰ পৰা কৰণেৰ বাবে বৰকটকী আৰু কৰণেৰ বিজয় দাসক পঠোৱা হল।

২০/১১/৪৭ তাৰিখে ছাত্র কংগ্ৰেছৰ উক্ত প্ৰতিনিধি দুজনে প্ৰধান মন্ত্ৰী বৰদলৈ ডাঙৰীয়াৰ লগতে কহিমলৈ গৈ ধৰ্মঘটন বিষয়ে তদন্ত কৰি ছাত্রসকলৰ দাবীবিলাক বৰদলৈ ডাঙৰীয়াৰ জনায়। বৰদলৈ ডাঙৰীয়া আৰু উক্ত প্ৰতিনিধি দুজনৰ আগলৈ চেষ্টাত ধৰ্মঘটৰ এটা সুসীমাংসা হল। মুকলি সভাত হেড মাষ্টৰ আৰু জিলাৰ বৰ চাহাবে ছাত্রসকলৰ দাবী মানি লবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে। স্কুল সম্পৰ্কীয়

আৱশ্যকীয় কামৰ বাহিৰে অন্য কাম কৰিবলৈ ছাত্র সকল অমান্তি হয়। হেড মাষ্টৰ আৰু বৰ চাহাব ডাঙৰীয়াই ইয়াকো প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে যে বহিষ্কাৰ কৰা ছাত্রসকলৰ শান্তি উঠাই লোৱা হ'ব আৰু ধৰ্মঘট সম্পৰ্কে কোনো ছাত্রৰ ওপৰতে কোনো শাস্তি নিৰ্দ্ধাৰিত নহ'ব। নতুন বছৰৰ আৰম্ভৰ আগে কংগ্ৰেছ এইদৰে কাম উঠাই দি উপযুক্ত কাৰ্য্যকৰী শিক্ষা পুলিচ প্ৰবৰ্ত্তন কৰিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে। এই ধৰ্মঘটে কহিমলৈ ছাত্র-ছাত্রীসকলক এটা নতুন উদ্বোধনা দিয়ে। ভৈৰাম নগৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলৰ সহযোগে তেওঁলোকৰ বন্ধৰ বাধা আনি দিলে যে, ভৈৰামৰ লগত সহযোগিতা বিলে নগাসকলে অকলে থাকিব নোৱাৰে। ভৈৰাম নগৰ লগত সহযোগ কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ কিমান ইচ্ছা সেই কথা ছাত্রৰ মুকলি সভাত ছাত্র কংগ্ৰেছৰ প্ৰতিনিধিৰ আগত প্ৰকাশ কৰিছে। এতিয়া কৰা হৈছে ভৈৰামৰ ছাত্র-ছাত্রীসকল এই কাৰ্য্যত কিমান দূৰ আগ বাঢ়িব পাৰে। পৰ্বতীয়া ভাইসকলক আকোৱালী ধৰিবৰ সময় অতীত হৈ গৈছে। তেওঁলোকৰ আগবঢ় কাৰ্য্যকৰী হ'ব আমাৰ কাৰ্য্যতঃপৰতাৰ ওপৰতহে। কহিম ধৰ্মঘটৰ কৃতকাৰ্য্য হোৱাৰ হোৱাৰ পিচতে আজি নগৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলে নিৰক্ষৰতাৰ দূৰীকৰণ কাম আৰম্ভ কৰিছে। ইয়াত যদি ভৈৰামৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলে সহযোগ কৰিব পাৰে আৰু লগতে যদি সমষ্টি গঠনৰ আন্দোলনো চলাব পাৰে তেনে স্থানীয় ভাৱেই স্বাধীন অসম গঢ়াত যিখিনি সংগঠনৰ আৱশ্যক তাতে অসমীয়া ছাত্র-ছাত্রীসকল বহুত দূৰ আগ বাঢ়িব।

ধুবুৰী কলেজৰ ছাত্র ধৰ্মঘট

ধুবুৰী কলেজৰ ছাত্র আৰু ধুবুৰী জিলা ছাত্র কংগ্ৰেছৰ সাধাৰণ সম্পাদক কৰণেৰ সৰ্বানন্দ বাগৰ কলেজ মেনেজিং কমিটীয়ে তুলত দিয়া অভিযোগ কেইটাৰ কাৰণে কলেজৰ পৰা ৭ দিনৰ ভিতৰতে transfer লবলৈ অনাধাই কলেজৰ পৰা বহিষ্কাৰ কৰিব বুলি আদেশ দিয়ে। ৭ দিনৰ ভিতৰত কলেজৰ পৰা transfer নোহোৱাৰ কাৰণে পাছত কলেজৰ পৰা বহিষ্কাৰ হৈছে বুলি ঘোষণা কৰা হয়। অভিযোগ কেইটা হৈছে।

(১) ১৪৪ ধাৰা মতে সভা সমিতিৰ ওপৰত বি নিষেধাজ্ঞা আছিল তাক অমান্য কৰি কলেজৰ ভিতৰত সভা পতা—

(২) কলেজত নাম লগাবৰ সময়ত অভিভাৱকৰ লগত তেওঁৰ সহকৰ্মী মিছা পৰিচয় দিয়া।

(৩) কলেজৰ কেবাটাৰ লগত বেয়া ব্যৱহাৰ কৰা।

(৪) কলেজ কৰ্ত্তৃপক্ষক সোৱাভাৱে সমালোচনা কৰা।

অসম প্ৰাদেশিক ছাত্র-কংগ্ৰেছৰ তৰফৰ পৰা সংগঠন সম্পাদক কৰণেৰ, বিজয় শৰ্মাক ঘটনাৰ তদন্ত কৰিবলৈ পঠোৱা হয়। তেখেতে কলেজ মেনেজিং কমিটীৰ সভাপতি ভেপুটি কমিছনাৰ জাৰ্জান চাহাব আৰু মেনেজিং কমিটীৰ সভ্য সকলৰ লগত দেখা কৰে। স্থানীয় নেতাসকল, ছাত্রসকল আৰু মেনেজিং কমিটীৰ লগত আলোচনাৰ পাছত বুজা গ'ল যে মেনেজিং কমিটীৰ সিদ্ধান্ত পক্ষপাতিত্ব মূলক।

অৱশেষত প্ৰাদেশিক ছাত্র-কংগ্ৰেছৰ তৰফৰ পৰা কৰণেৰ, সৰ্বানন্দ বাগৰ ওপৰত দিয়া বহিষ্কাৰৰ আদেশ প্ৰত্যাহাৰ কৰিবলৈ অহুৰোধ জনাই এখন "মেমবেণ্ডম" কলেজ কৰ্ত্তৃপক্ষক দিয়া হয়।

ছাত্র-কংগ্ৰেছৰ অহুৰোধৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ মেনেজিং কমিটী বহে আৰু এই বিষয়ে এটা বিচাৰ কৰিব বুলি ঠিক কৰে।

মেনেজিং কমিটীৰ সদস্য সকলৰ দ্বাৰাই এখন বিচাৰ কমিটি পতা হয় আৰু ওকালতি নীতি মতে সৰ্বানন্দৰ সপক্ষে ১৬ জন আৰু বিপক্ষে ৩ জন থকা থকেও আগব আদেশকেই বাহাল ৰাখে। সৰ্বানন্দ ৰায়ে দোষ স্বীকাৰ কৰি কমা খুজিলে আকৌ বিবেচনা কৰিব বুলি কয়। সৰ্বানন্দ ৰায়ে একো দোষ জনা নাই বুলি জনাই দিলে।

তাৰ পাচত তেজপুৰত বহা অঃ প্ৰাঃ ছাঃ কংগ্ৰেছৰ কাৰ্য্য-নিৰ্বাহক কমিটীয়ে আকৌ বিজয় শৰ্মাক মেনেজিং কমিটীৰ লগত আলোচনা কৰিবলৈ পঠায়। কাৰ্য্য নিৰ্বাহক কমিটীয়ে এই বিষয়ে নীতি ঘোষণা কৰে। কাঃ নিঃ কংঃ মতে "কলেজ কৰ্ত্তৃপক্ষৰ

লগত সংঘৰ্ষ কৰাই আমাৰ নীতি নহয়। এনে অৱস্থাৰ সৃষ্টি হলে নতুনকৈ স্থাপিত হোৱা "ভোলা-নাথ" কলেজৰ যথেষ্ট ক্ষতি হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে।" কলেজ কৰ্ত্তৃপক্ষক মিছাকৈয়ে এনে মই মতীয়াভাৱে কামকৰি ছাত্রসমূহক সংঘৰ্ষবাদৰ মাজলৈ টানি নিবলৈ অহুৰোধ কৰে। সেই মতে বিজয় শৰ্মাই ধুবুৰীলৈ গৈ কলেজ মেনেজিং কমিটীৰ চেজেটৰীক লগ ধৰে। তেখেতে মেনেজিং কমিটীৰ মত সলাব নোৱাৰে বুলি কয় আৰু ছাত্র-সমাজৰ সকলো বৰকমৰ প্ৰচেষ্টা ভাঙি চুবমাব কৰি দিব বুলিও ভাঙোপ মাৰে। তেতিয়া বিজয় শৰ্মাই ছাত্র-সকলক লগ ধৰি ছাত্র কংগ্ৰেছৰ শেষ সিদ্ধান্ত জনায়। সেই সিদ্ধান্ত হৈছে সৰ্বানন্দ বাগৰ কলেজত বিনামূলিে দুবাই নোলোৱা লৈকে কলেজ ধৰ্মঘট। কলেজৰ ছাত্র সকলে ধুবুৰী-বাগীৰাইজৰ ঘাৰ গাচি উঠা একমাত্র কলেজৰ ভবিষ্যত ভাবি শঙ্কিত হৈ পৰে আৰু ছাত্র কংগ্ৰেছক তেওঁলোকৰ সিদ্ধান্ত মাত দিনলৈ কাৰ্য্যকৰী নকৰিবলৈ অহুৰোধ কৰে। ইয়াৰ ভিতৰত তেওঁলোকে "ধুবুৰী কলেজৰ হিতাকাঙ্ক্ষী ছাত্র হিচাবে" আলোচনা চলালে। কলেজ মেনেজিং কমিটীয়ে ছাত্র-সকলে দিয়া অহুৰোধ পত্ৰৰ উত্তৰ ৭ দিনৰ মূৰতো নিদিলে। ছাত্র-কংগ্ৰেছে তেতিয়া ধৰ্মঘট ঘোষণা কৰে। কেইজনমান ছাত্রৰ বাহিৰে সকলোৱে এই ধৰ্মঘটত যোগদান কৰে। ছোৱালী সকলে এই ধৰ্মঘটত সক্ৰিয় অংশ গ্ৰহণ কৰে। সকলো ছোৱালীয়ে একবাক্যে কলেজ কৰ্ত্তৃপক্ষৰ এই অন্যায় আচৰণৰ বিৰুদ্ধে শেষ বুলিটলৈকে বুজিম বুলি সিদ্ধান্ত কৰে।

তাৰ পাচত অঃ প্ৰাঃ ছাঃ কংগ্ৰেছৰ সাধাৰণ সম্পাদক কৰণেৰ বিখ গোৱালী ধুবুৰীলৈ যায় আৰু সকলো ছাত্রক লগ ধৰি ধৰ্মঘট চলাই যাবলৈ উপদেশ দি ছাত্র সকলক কয় "গোটেই অসমৰ ছাত্র সমাজ আজি ধুবুৰীৰ ভোলানাথ কলেজৰ ছাত্র সমূহৰ পিচত আছে। অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে থিয় দিয়ক। সংঘৰ্ষ অৰি নিবিচানো কিছু সংঘৰ্ষৰ প্ৰয়োজন হলে তাৰ কাৰণে আমি পাচনোহেঁইকো।"

ধুবুৰীৰ জন সাধাৰণে সৰ্কানন্দৰ ওপৰত কৰা অন্যায় ব্যৱহাৰৰ প্ৰতিবাদ কৰি ৰাজহুৱা সভা পাতিলে। অসমৰ আন আন শিক্ষা অস্থানতো প্ৰতিবাদ সভা পতা হ'ল আৰু কলেজ মেনেজিং কমিটীক ভোলানাথ কলেজৰ তথা অসমৰ মহলৰ কাৰণে তেওঁলোকৰ অন্যায় জিদ উঠাই লবলৈ দাবী জনালে।

মেনেজিং কমিটীৰ ত্ৰাসৰ সঞ্চাৰ হ'ল। তেওঁলোকে ভুল বুজিব পাৰিলে। ছাত্ৰ সমাজৰ শক্তিবিশিষ্ট আভাষ তেওঁলোকৰ গোচৰীভূত হ'ল আৰু সৰণেৰে কলেজ মেনেজিং কমিটীৰ সভাপতি জাৰ্জান চাহাব ভোলানাথ কলেজলৈ গৈ সকলো কথা পাহৰি যাবলৈ অহুৰোধ কৰি সৰ্কানন্দ বাক কলেজত ঘূৰাই ললে।

—ছাত্ৰ আন্দোলন জিন্দাবাদ—

ভাৰতীয় সংস্কৃতিত ইছলামৰ প্ৰভাৱ

—ববীন বৰুৱা

ভাৰতৰ ইতিহাস বিভিন্ন কুষ্টি আৰু সভ্যতাৰ সংমিশ্ৰণ। নানান বিদেশীৰ আক্ৰমণে এফালে যেনেকৈ স্বাভাৱিক জীৱনযাত্ৰাৰ বাটত বিধিনিষেধ সৃষ্টি কৰি তাৰ কলা আৰু সংস্কৃতিত বিপৰ্য্যয় আনিছিল আনফালে তেনেকৈ নীলনৈৰ বানে ইন্দিপুৰ শুকান ভূমি সাক্ষাৎ কৰাৰ নবে ভাৰতৰ সংস্কৃতিৰ ভেটিত নতুন দান দি তাক আৰু দৃঢ় কৰিছিল। সেইবাবেই ভাৰতীয় সংস্কৃতি বিভিন্ন জাতিৰ কুষ্টি সভ্যতাৰ অপূৰ্ণ সংমিশ্ৰণ বিচিত্ৰতাৰ মাজতো ই ঐক্যৰ সৃষ্টি কৰিছে। গ্ৰীক, হিন্দু, চিথিয়ান, টুৰ্কী, আফগান, মোগল আদি প্ৰত্যেকেই আমাৰ সংস্কৃতি আৰু কলাত যথেষ্ট দান দি গৈছে। ইছলামী সংস্কৃতি আৰু সভ্যতাই ভাৰতৰ বিভিন্ন অঞ্চলত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। খৃষ্টীয় অষ্টম শতিকাৰ আদিচোৱাত মুসলমানে প্ৰথমবাৰ ভাৰত আক্ৰমণ কৰে। কিন্তু তাৰ আগৰে পৰাই ভাৰতৰ লগত আৰবৰ দেশ বিলাকৰ অৰ্থনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক সঞ্চাৰ স্থাপিত হৈছিল। গজনিৰ মামুদে ক্ৰমাগত ৬ষ্ঠবাৰ ভাৰত আক্ৰমণ কৰে আৰু তেওঁৰ পিছৰ পৰাই মুছলমানবিলাকে এই দেশৰ এক বৃহত্তম ভূখণ্ড

তেওঁলোকৰ অধীনলৈ আনে আৰু বৃষ্টি অহাৰ আগলৈকে এই দেশত ৰাজত্ব কৰে। এই জুৰীয়া কালচোৱাত ইছলামী সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিয়ে ভাৰতীয় জীৱনৰ প্ৰত্যেক ক্ষেত্ৰতে কনবেছি পৰিমাণে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। তাৰ প্ৰমাণ আমি পাও ভাৰতীয় আচাৰ ব্যৱহাৰত, পোষাক পৰিচ্ছেদত, স্থাপত্য কলাত, চিত্ৰ-ভাস্কৰ্যত, সঙ্গীতত, মাৰাঠী, ৰাজপুত আদি ৰজা সকলৰ সকলৰ ৰাজনীতিত।

মুছলমান সকলে পৃথিবীৰ বিমান বোৰ ঠাই অধিকাৰ কৰিলে সেই সকলোতে তেওঁলোকৰ নিজৰ ধৰ্ম, সংস্কৃতি আৰু সভ্যতাৰ ভেটি প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। সেইবাবেই আমি দেখো পৃথিবীৰ সকলোবোৰ ইছলাম-ধৰ্মীৰ মাজত এটা সামঞ্জস্য। ই কেৱল আধ্যাত্মিক ক্ষেত্ৰতে নহয় জীৱনযাত্ৰাৰ প্ৰত্যেক ক্ষেত্ৰতে বিস্তাৰিত। কিন্তু ভাৰতৰ ক্ষেত্ৰত তাৰ ব্যতিক্ৰম হল। তাৰ কাৰণ ভাৰতৰ নিজৰ জাতিগত বৈশিষ্টতা, ধৰ্ম, ভাষা, সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ শ্ৰেষ্ঠতা কোনো দেশতকৈ কম নহয়। আৰু এটা কাৰণ হৈছে যে যিসকল মুছলমানে ভাৰতত প্ৰথমে আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিছিল তেওঁলোকে

১ম সংখ্যা]

ভাৰতীয় সংস্কৃতিত ইছলামৰ প্ৰভাৱ

১৯

ধৰ্মাৰ্হণ গ্ৰহণ কৰিছে। অষ্টম শতিকাৰ আগচোৱাত আৰব সকলৰ সিন্ধুদেশ আক্ৰমণ আৰু জুৰীয়াৰাজ্যৰ ৰাজত্ব ভাৰতীয় ইতিহাসৰ এটা গামৰিক ঘটনা মণোন। পাছত যি বিলাক টুৰ্কীয়ে ভাৰতত আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিছিল তেওঁলোকৰ নিজৰ কোনো বিশেষ দৃষ্টিভঙ্গী বৈশিষ্টতা বা দৃষ্টান্তমত নাছিল। ইছলাম ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰাৰ আগতে তেওঁলোকে মধ্য এচিয়া আৰু দক্ষিণ এচিয়াত বসতি কৰিছিল তাৰ পাছত বিভিন্ন অঞ্চল বিয়পি পৰি সেই সেই অঞ্চলৰে ধৰ্ম লৈছিল। এইদৰে কচিয়া আৰু জাৰ্জিয়াত টুৰ্কীবিলাক অৰ্দ্ধখৃষ্টিয়ান ব্ৰাহ্ম আৰু চীনত বৌদ্ধ ধৰ্মী আৰু আৰৱত ইছলাম ধৰ্মী হল। এই ইছলামধৰ্মী সকলেই ভাৰতত আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিলে। এনে নোহোৱা হলে কিজানি তেওঁলোকে চিথিয়ান, হিন্দু, ইউৰোপি আৰু বেষ্টিয়ান গ্ৰীক বিলাকৰ দৰে হিন্দু হলেইহেঁতেন। দিগ্ৰিহৰ প্ৰবল আকাংক্ষা আৰু ৰাজনীতি লৈ টুৰ্কী আৰু আফগান সকলে ভাৰত আক্ৰমণ কৰিবলৈ ধৰিলে আৰু পিছত যেতিয়া দেখিলে যে সৈন্যসকলক ধৰ্মৰ নামত অহুপ্ৰাণিত কৰিব পাৰিলে ৰাজ্যজয়ৰ পথ জগত হ'ব তেতিয়া তেওঁলোকে ইছলাম নাম লৈ তেওঁলোকৰ ভাৰতৰ দিগ্ৰিহৰ বিৰুদ্ধীৰ বিপক্ষে ধৰ্মযুদ্ধ বা জেহাদ বুলি ঘোষণা কৰিলে। মধ্যযুগৰ ইউৰোপত ৰুৰ্বৰ আক্ৰমণকাৰী সকলৰ হাতত খৃষ্টধৰ্মৰ বি গতি হল ভাৰতৰ ক্ষেত্ৰতো ইছলাম ধৰ্মৰ সেই একেই অৱস্থা হল। উৎসাহ বিবৰণত গজনিৰ মামুদৰ ভাৰত আক্ৰমণৰ উদ্দেশ্য আৰু অত্যাচাৰী টাইমুৰৰ আত্মজীৱনীত তেওঁৰ উদ্দেশ্য সেই একে আখ্যাকে পাও,—“গাজী” আৰু ধৰ্ম সংৰক্ষক হোৱাৰ আকাংক্ষা। গজনিৰ মামুদৰ বাহিৰে বাকী চুলতান সকলে ভাৰতত ক্ৰমশঃ আধিপত্য বিস্তাৰ কৰি নিগাজীকৈ থাকিবলৈ ললে। সময়ৰ লগে লগে একেখন দেশতে বহুদিন বসবাস কৰি; একে বাহু-পানী ৰাই; একে দেশতে বেহাৰেপাৰ কৰি দৈনন্দিন জীৱন যাত্ৰাত সকলো সময়ৰ সমান অংশ গ্ৰহণ কৰাৰ ফলত হিন্দু আৰু মুছলমান সকলৰ ভিতৰত ৰাজনৈতিক সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক সঞ্চাৰ স্থাপন হ'ল। জুয়ো সভ্যতাৰ আদান প্ৰদানৰ ফলত এক ঐক্যৰ পথ জগত হল।

টুৰ্কী আফগান বিলাকে প্ৰথমতে ভাৰতলৈ আহোতে লগত লগতিবোতা অনা নাছিল। তেওঁলোক যেতিয়া ভাৰততে থাকিবলৈ ললে তেতিয়া জৈবিকপ্ৰকৃতিৰ তাড়নাত ভাৰতীয়ৰ লগত বৈমাত্ৰিক সঞ্চাৰ স্থাপিত হ'বলৈ ধৰিলে। চুলতানসকলেই এই বিষয়ত বাট দেখুৱাই দিছিল। ইয়াৰ ফলত সামাজিক জীৱনতো কিছুমান প্ৰতিক্ৰিয়াই দেখা দিলে। ৰাজ সভাত আৰু সমাজৰ প্ৰতিপত্তি লাভৰ আশাত বহুতো হিন্দুৱে ইছলাম ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিলে। যিহকলে এই দৰে ইছলাম ধৰ্ম লৈছিল তেওঁলোক কেৱল “কালমা” পঢ়িয়েই কান্ত আছিল। সামাজিক, মনস্তত্ত্ব বিপ্লৱণ কৰিলে দেখা যায় যে পুৰণি আচাৰ-ব্যৱহাৰ আৰু প্ৰকৃতিৰ প্ৰভাৱ তাত যথেষ্ট থাকে। ধৰ্মাৰ্হণত হোৱাৰ পাছতো তেওঁলোকে পূৰ্বৰ ৰীতি-নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, সামাজিক সঞ্চাৰ আদি সম্পূৰ্ণে ত্যাগ কৰা নাছিল। ক্ৰমশঃ হিন্দু বিবাহ প্ৰণালী আৰু আন আন উৎসৱত কিছুমান ইছলামীৰ প্ৰভাৱ পৰিবলৈ ধৰিলে সেই দৰে মুছলমানৰ আচাৰ-ব্যৱহাৰত হিন্দু বা ভাৰতীয় প্ৰভাৱ পৰিল। মুছলমানৰ পৰ্দ্দা-পথাই হিন্দুৰ মাজতো প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিলে। হিন্দু আৰু মুছলমানে পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ সামাজিক উৎসৱ আদিতো যোগ দিবলৈ ধৰাৰ ফলত তেওঁলোকৰ আচাৰ ব্যৱহাৰ ৰীতি নীতিৰ সংমিশ্ৰণ ঘটিল। ইয়াৰ ফলত এক সামঞ্জস্যই দেখা দিলে যাক বাবে “হিন্দুস্থানী প্ৰণালী” বুলি আখ্যা দিছিল।

হিন্দু আৰু ইছলাম দুটা স্বকীয় ধৰ্ম—হুয়ো ধৰ্মৰ ভিতৰত যথেষ্ট প্ৰভেদ আছে। হিন্দু ধৰ্মই মূৰ্ত্তিপূজা আৰু কৰ্মফলবাদ বিশ্বাস কৰে। জাতি-ভেদো মানে। হিন্দুসকলে ভাবে আৰু বিশ্বাস কৰে যে ভগৱানে বিভিন্নৰূপে পৃথিবীত অৱতাৰ হৈ তেওঁৰ জীৱনৰ আদৰ্শৰ বাবে অহুপ্ৰাণিত কৰি মাছক আচল ধৰ্মৰ পথৰ নিৰ্দেশ দিয়ে। ইছলামে একেধৰণত মানে। কৰ্মফল বাগ-যজ্ঞ, মূৰ্ত্তিপূজা, জাতি-ভেদ আদি বিশ্বাস নকৰে। তেওঁলোকে ভাবে যে ভগৱানে বা আৰাই নিজে পৃথিবীত অৱতাৰ নহয় হেৰদুতৰ সহায়ৰে

য়েবে তেওঁৰ বাণী জগতত প্ৰকাশ কৰে। জুয়ো ধৰ্মী মাহুৰবিলাক একে লগে বহুত দিন থকাৰ ফলত আধ্যাত্মিক আৰু ধৰ্মবিশ্বাসভাজন পৰম্পৰা ভিতৰত আদান প্ৰদান হবলৈ ধৰিলে। ইছলামৰ মহান ভাৰত-বোধ, একেশ্বৰবাদ আৰু সহজ-সবল নিয়ম-প্ৰণালীয়ে হিন্দুৰ ওপৰত যথেষ্ট প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিলে। চুফী-বাদৰ প্ৰভাৱ হিন্দু আধ্যাত্মিক জীৱনত কম নহয়। চুফীবাদত প্ৰগাঢ় ভক্তিমেই হৈছে ধৰ্ম, প্ৰেমমৈ বাসনা, কবিতা, গান আৰু নাচেই উপাসনা আৰু আল্লাৰ লগত মিলাই আদৰ্শ। জুয়ো ধৰ্মৰ সংস্পৰ্শৰ ফলত আধ্যাত্মিক জীৱনত পৰিবৰ্তনে দেখা দিলে আৰু কিছুমান নতুন নতুন ধৰ্মমতৰ সৃষ্টি হল। ইয়াৰ ফলত হিন্দুধৰ্মত ভক্তিবাদৰ উত্থাৰ। ভাৰতৰ আধ্যাত্মিক জীৱনত মুছলমান চুফীৰ আৰু সাধকসকলৰ দান যথেষ্ট। মুছলমান বহুশাখাদী (মিচটীক), চুন্নী, ফকীৰ আদিয়ে জীৱনৰ জাতলোকচানৰ সন্ধান গুণী অতিক্ৰম কৰি অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰিছিল। মুছলমান পীৰ সকলৰ দৰগাহবিলাক জুয়ো ধৰ্মৰে সাধক সকলৰ পীঠ স্থান হৈ পৰিল। মুছলমানসকলে হিন্দুবিলাকক তালৈ নিমন্ত্ৰণ কৰিছিল এনে নহয়, হিন্দুবিলাকে তাৰ পৰা নিজক আঁতৰাই ৰাখিবও নোৱাৰিছিল। আজমীৰ, দিল্লী, পকপটন, পানিপথ, উচ, গুলবৰ্গ আৰু ছিলেটৰ মুছলমানী দৰগাহ বিলাকত জুয়ো ধৰ্মৰ লোকেই উপাসনা কৰিবলৈ ধৰিলে। “চিৱাতল সাধু” বিলাকে, বিশেষকৈ যুক্তপ্ৰদেশত ইছলাম ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰোঁতে ভাৰতীয় শকাব্দী গ্ৰহণ কৰি এটা বাট প্ৰদৰ্শন কৰি দিলে। চুই উল্লিখন চিঠীয়ে আজমীৰৰ পুৰণি ব্ৰহ্মৰ ওচৰৰ পীঠস্থান পাতি তাৰ ওচৰ-চুবুৰীয়া হিন্দু অধিবাসীসকলৰ ওপৰত যথেষ্ট প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল। তাৰ প্ৰথম এতিয়াও আজমীৰ অঞ্চলত থকা “হুছেইনী ব্ৰাহ্মণ” সকলেই দিব। এওঁলোকে ভাৱে এটা ঠাল; হিন্দুগ্ৰন্থৰ বিধি-প্ৰণালীৰ লগত ইছলামৰ আচাৰ-ব্যৱহাৰ সংমিশ্ৰিত কৰি এওঁলোকে এক অভিনৱ

ধৰ্মৰ প্ৰবৰ্তন কৰিলে। এওঁলোকে নিজক ব্ৰাহ্মণ বুলি পৰিচয় দিয়ে। অথৰ্ববেদ মানে; কিন্তু বৰজাৰ ব্ৰত উত্থাপন কৰে; হুছেইনীৰ নামত ভিক্ষা বোকে মৃতকৰ কবৰ দিয়ে আৰু চুন্নত প্ৰথাও (চাৰকান্টিচ) মানে। এওঁলোকৰ তিনোতানিলাকে কপালত কৈ লয় কিন্তু পুৰণিবিলাকে মুছলমানী ধৰ্মৰ পোকা পিন্ধে। গুজৰাটৰ “চামিছ”বিলাক হিন্দু সম্প্ৰদায় এটা ঠাল মাথোন, কিন্তু তেওঁলোক বৰ্তমান ‘ইছমাইল খোজা’ সম্প্ৰদায়ৰ লগত জড়িত। পোকাৰ শতিক শেহভাগত মুছলমান সাধু আৰু চুফীবাদবিলাকৰ প্ৰভাৱত হিন্দুধৰ্মত কিছুমান পৰিবৰ্তনে দেখা দিলে আৰু ভক্তিবাদৰ জন্ম হ’ল। নিম্বাৰ্ক, নামদেৱ, বায়ান কবীৰ, নানক, চৈতন্য, শঙ্কৰদেৱ, জীলাধ্যাক আদি ধৰ্ম প্ৰচাৰকসকলৰ উদাৰ মতবাদে গোড়াহি মুছলমান জুয়ো ধৰ্মৰে বান্ধি শিথিল কৰি দিয়ে। নানক, কবীৰ, বায়ানন্দ, আদিয়ে জুয়ো ধৰ্মৰ মাহুৰ দীক্ষিত কৰিছিল। এই যুগতে চৈতন্যই বৈষ্ণৱ ধৰ্ম আৰু শঙ্কৰে মহাপুৰুষীয়া ধৰ্মৰ প্ৰবৰ্তন কৰে বঙ্গদেশৰ সনাতন গোত্ৰ-মীয়ে “দাবচীয়া” নামে এ নতুন ধৰ্মৰ সৃষ্টি কৰিলে। এই ধৰ্মৰ মাহুৰবিলাক “চৈবীয়ালা” নামে মালা পিন্ধে, “আলখাল্লা” নামে এবিধ ফকীৰৰ পোষাক পিন্ধে আৰু “খাল্লা” “খোলা” “মহম্মদ” আদি নাম মিশ্ৰিত গান গায়। এই ভক্তিবাদ প্ৰচাৰ কৰা প্ৰায়বোৰ সংগ্ৰাহকেই অত্যাধিক কিছুপৰিমাণে শিথিল হ’বলৈ ধৰিলে আৰু ধৰ্ম অত্যধিক নিয়ম কাছনলৈ নাহুহৰ আস্থা কমি পেলালে। এইবোৰৰ ফলত আধ্যাত্মিক ক্ষেত্ৰত হিন্দু মুছলমানৰ ঐক্যৰ পটভূমিৰ প্ৰতিষ্ঠা হল। আৰু বৰব “দীন ইলাহী” বেচাৰাৰী দাখিক সত্ৰাটৰ খান খোৱাজীৰ ফলত উত্থাৰ হোৱা ধৰ্ম নহয়—ই আছিল চুফীবাদী আৰু কবীৰ আদি প্ৰচাৰকসকলৰ উদাৰ ধৰ্মৰ প্ৰভাৱত প্ৰভাৱান্বিত ভাৰতৰ অন্তৰ্ভুক্ত হ’ল।

(ক্ৰমশঃ)

ভিয়েটনামৰ সংগ্ৰাম

—যতীন দেৱ

দ্বিতীয় মহাসমৰণ পিছৰ পৰা নিৰ্ধেয়ক জাপানী সাম্ৰাজ্যবাদৰ পতন হোৱাৰ লগে লগে সমগ্ৰ এচিয়া জুৰি আৰম্ভ হৈছে পাস্চাত্য সাম্ৰাজ্যবাদৰ বিৰুদ্ধে পৰাধীন জাতি সমূহৰ সংগ্ৰাম। ফৰাচী সাম্ৰাজ্যবাদীৰ বিৰুদ্ধে ভিয়েটনাম সাধাৰণতঃ যি সংগ্ৰাম সি এটা বিজয়ৰ ঘটনা নহয়। ইন্দোচীনৰ যুদ্ধৰ অৰ্থাৎ জাপানী আক্ৰমণৰ পূৰ্বে ই আছিল ফৰাচীৰ দখলত; যুদ্ধৰ সময়ত জাপানে ইয়াক দখল কৰে আৰু ফেচিষ্ট জাপানীৰ বিৰুদ্ধে মৰ্জা অত্যাধাৰৰ বাবেদি জয় হয় ভিয়েটনাম সাধাৰণতঃ।

ফৰাচী চৰকাৰৰ স্বৰূপ

ফৰাচী সাম্ৰাজ্যবাদে উপনিবেশ সমূহৰ ওপৰত থকা মুঠ মন্য নিৰূপকপীয়াই ৰাখিবলৈ বিচাৰে; আৰু এই বিষয়ত এওঁলোক একোৰ চৰা হলেও অন্য সাম্ৰাজ্যবাদী জাতি সমূহতকৈ কম নহয়। ১৯২২ চনত বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টে অটোৱা চুক্তি অনুযায়ী উপনিবেশবোৰক নামমাল হলেও কিছু পৰিমাণে ৰাখিছা বিষয়ত স্থিতি দিছিল। কিন্তু জাপান এই বিষয়ত একেবাৰে অলম্ব অচৰ। ১৯৩৮ চনৰ পিচতহে ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টে ইন্দোচীনক ৰাখিছা বিষয়ক কিছু স্থিতি দিছে। কাগজ, চিপাৰেট; চিক ইত্যাদি শিল বোৰক কিছু স্থিতি দিছে যদিও—ফৰাচী শিলৰ সৈতে প্ৰতিদ্বন্দ্বীতা কৰিলে এই স্থিতিৰে সেই শিলক বঞ্চিত কৰা হৈছে।

ইন্দোচীন পাচটি অংশত বিভক্ত—টংকিং, আনাম, কাৰ্ণোভা, চাওচ আৰু কোচীনচীন। প্ৰথম দুটা অংশত গঠিত হৈছে ভিয়েটনাম সাধাৰণতঃ। কোচীনচীন হৈছে ইয়াৰ ভিতৰত ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সামগ্ৰিক পিনৰ পৰা সৰ্বাপেক্ষা ওকতপূৰ্ণ। কোচীনচীনৰ অধিবাসী সকলে বিচাৰে

ভিয়েটনামৰ সৈতে যুক্ত হ’বলৈ। কিন্তু ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টে কোচীন চীনৰ ওপৰত থকা মুঠ মুঠেই শিথিল নকৰিবলৈ ব্ৰহ্মপৰিকৰ আৰু ইয়াকে ভিত্তি কৰি সমগ্ৰ ইন্দোচীনতে তেওঁলোকৰ অধিকাৰ অপ্রতিহত ৰাখিবলৈ বিচাৰে। কাৰণ ফৰাচী চৰকাৰে এইটো জানে যে কোচীন চীনক বিচিৰ কৰি ৰাখিলে ভিয়েটনাম সাধাৰণতঃই অৰ্থনৈতিক প্ৰস্তুতাৰ ফলত ফৰাচী সাম্ৰাজ্যবাদৰ শৰণাপন্ন হ’বলৈ বাধ্য হ’ব। লগে লগে অৰ্থনৈতিক স্বাধীনতাৰ অভাৱত ভিয়েটনাম প্ৰজাতন্ত্ৰ এটা বিৰাট প্ৰসন্নত পৰিণত হ’ব। এই উদ্দেশ্যেই ১৯৪৫ চনৰ চেপ্তেম্বৰৰ পৰা ’৪৬ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰীলৈকে বৃটিছ আৰু বৃটিছ পৰিচালিত ভাৰতীয়সৈন্যৰ সহায়লৈ ফৰাচী চৰকাৰে ভিয়েটনাম সাধাৰণতঃ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ চলাই থাকে কিন্তু বিশেষ স্থিতি কৰিব নোৱাৰাৰ গতিকে ’৪৬ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ ৬ তাৰিখে টংকিংৰ ৰাজধানীত চুক্তি কৰিবলৈ ফৰাচী চৰকাৰ বাধ্য হয়। এই চুক্তিৰ অন্যতম সৰ্ত্ত হৈছে কোচীন ভিয়েটনাম সাধাৰণতঃৰ অন্তৰ্ভুক্ত হ’বনে নহয়? ই স্থিৰ হ’ব কোচীন চীনৰ অধিবাসীসকলৰ গণভোটৰ দ্বাৰা। কিন্তু এই গণভোটৰ পৰিকল্পনা কাৰ্য্যকৰী হোৱাত ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টে নানা অসাধু উপায়েৰে বাধা দিব ধৰিলে। আনহাতে ভিয়েটনাম অধিবাসীসকলে তেওঁলোকৰ দাবী মনে মনে ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টৰ ওচৰত উপস্থাপন কৰিবলৈ ধৰিলে। অৱশেষত ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টে উপাই নেপাই উত্তৰ দিলে যে দেশত অস্থায়ী চৰকাৰ প্ৰতিষ্ঠিত নহলে গণভোট হ’ব নোৱাৰে। এই অস্থায়ী চৰকাৰ গঠনৰ ঘোষণা দিয়া সময় লোৱা আৰু এই সময়ৰ ভিতৰতে বিজোহ দখললৈ ফৰাচী সৈন্য আৰু ভিয়েটনামত গোটেইয়াৰ উদ্দেশ্যে স্বাধীন ভিয়েটনাম সাধাৰণতঃৰ পথত নানা ধৰণৰ বাধা দিব

ধৰিলে। ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টৰ এই চক্ৰান্ত বুজিব পাৰি ভিয়েটনাম চৰকাৰে ফৰাচীসৈন্যৰ ইণ্ডোচীনত অনা-

ধিকাৰ প্ৰবেশৰ প্ৰতিবাদ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। কিছুদিনৰ পিচতে ফৰাচী প্ৰতিনিধি দলে হানয় ত্যাগ কৰিলে। প্ৰতিনিধি দলে হানয় ত্যাগ কৰাৰ লগে লগে ফৰাচী হাই কমিচনাৰে দালাতত এখন সন্মিলন আহ্বান কৰিলে। এই সন্মিলনৰ কাৰণে গোটাতে কিছুমান স্বাৰ্থাঙ্ক জমিদাৰ—যিবোৰৰ স্বাৰ্থ ফৰাচী শাসনৰ দৈতে জড়িত আছে। ভিয়েটনাম প্ৰতিনিধি দলে এই সন্মিলনৰ বাৰা মূল সমস্যাৰ সমাধান নহয় কাৰণে ইয়াৰ ভীত বিৰোধীতা কৰে। আপত্তি-প্ৰস্তুত ভিয়েটনাম প্ৰতিনিধি দলে কয় যে, যদি ফৰাচী কৰ্তৃপক্ষই কোচীন চীন আৰু দক্ষিণ আনামৰ বিবয় নিৰ্দ্ধাৰণৰ সৰ্জনৰ কৰ্ত্তা হয় তেতিয়া হলে '৪৬ মাৰ্চৰ চুক্তিৰ আৰু ফাউণ্টেইন ব্লোৰ সন্মিলনৰ কোনো অৰ্থই নাথাকে। অৱশ্যে ফৰাচী প্ৰতিনিধিদলে কোনো স্পষ্ট উত্তৰ নিদি ফৰাচী

গৱৰ্ণমেণ্টক ভিয়েটনামৰ দাবীৰ কথা জনাব বুলিহে মাত্ৰ আশ্বাস দিলে।

ভিয়েট নামৰ দাবী কি ?

ভিয়েটনামৰ দাবী অতি স্পষ্ট আৰু সৰল হৈছে তেওঁলোকৰ স্বাধীনতা। '৪৬ ৬ মাৰ্চৰ ঘোষণা অনুযায়ী তেওঁলোকৰ সাক্ষাৎকৃত ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টে স্বীকাৰ কৰি লওক এয়ে হৈছে তেওঁ লোকৰ দাবী। কিন্তু ফৰাচী গৱৰ্ণমেণ্টে এমুখ আনাম আৰু টংকিং প্ৰদেশ ছপনক "ভিয়েটনাম স্বাধীন সাধাৰণতঃ" বুলি স্বীকাৰ কৰিও আনমুখে বহিৰ্বাণিজ্য, দেশ বন্ধা বৈদেশিক বিধয়সমূহক নিজৰ কৰলত ৰাখিবলৈ আৰু কোচীন চীনক নিজৰ অধিকাৰত ৰাখিবলৈ বিচাৰে। ইয়াতেই হৈছে ভিয়েটনাম বাসীসকলৰ আপত্তি। এই দাবী স্বীকাৰ নকৰি বাধা দিয়াতে আবদ্ধ হৈছে ভিয়েট নামৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰাম।

অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কাউন্সিল সভাত গৃহীত প্ৰস্তাৱ

যোৱা ২০, ২১ জাম্বুজাৰী তাৰিখে গুৱাহাটীত বহা অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কাউন্সিল সভাই ৬ ডিচেম্বৰৰ ঘোষণা সম্পৰ্কে তলত দিয়া প্ৰস্তাৱ আৰু কাৰ্য্যক্ৰম গ্ৰহণ কৰিছে।

প্ৰস্তাৱ :—“অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কাউন্সিল সভাই এই অধিবেশনে বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টৰ আঁচনিৰ ১২ (৫) আৰু ১২ (৬) দফাৰ ব্যাখ্যা মানি লোৱা নৈঃ ভাঃ কংগ্ৰেছ কমিটীৰ ৬ জাম্বুজাৰীৰ প্ৰস্তাৱ আৰু গণপৰিষদৰ বৈঠকৰ পাছৰ ক্ৰম পৰিবৰ্ত্তন

বোৰ আলোচনা কৰি মন্ত্ৰী বিজ্ঞনৰ ১৬ মেইৰ আঁচনিৰ প্ৰতি পুনৰ সূচিভিত্ত আৰু গভীৰ মতামত দাঙি ধৰে।

এই মতামত দাঙি ধৰোতে কাউন্সিলে বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্ট, কংগ্ৰেছ, জীগ আৰু ভবতীৰ নাইজৰ দ্বাৰা গৃহীত নীতিবপৰা উদ্ধৰ হোৱা অসম তথা ভাৰতৰ ভবিষ্যতৰ প্ৰতি মনোযোগ দিছে।

কংগ্ৰেছ কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সভাৰ ২৪ মেইৰ প্ৰস্তাৱত কোৱা হৈছে যে “শাসন পৰিষদ, ভাৰতৰ শাসনতঃ

বচনা কৰিবলৈ আৰু এই শাসনতঃ বলবৎ কৰিবলৈ সম্পূৰ্ণ অধিকাৰ সম্পন্ন এটা সাক্ষাৎকৃত অৱধান।” তেওঁলোকৰ মতে “প্ৰধান সাংগ্ৰাহিক সমস্যাতে দুয়ো সন্তোষস্বৰূপ সবহ সংখ্যকৰ অভিমতৰ দ্বাৰা পৰিবৰ্ত্তন বা সলনি কৰিবলৈ শাসন পৰিষদৰ ক্ষমতা থাকিব।” কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতিয়ে আকৌ ঘোষণা কৰিছিল যে “প্ৰাদেশিক স্বায়ত্ত শাসনৰ পৰিপন্থী সমষ্টি গঠন সম্পৰ্কে বাধ্য-বাধকতাৰ সৃষ্টি কৰা হৈছে।” সভাই ১৫ দফা পঢ়ি অৰ্থ কৰিছিল যে “প্ৰদেশ সমূহে সমষ্টি লৈ যাবনে নেযাব নিজে ঠিক কৰিব।”

২৫ জুনৰ প্ৰস্তাৱত এই কমিটীয়ে আকৌ কৈছিল যে “সমষ্টি গঠন প্ৰণালী গোটেই আঁচনিখন নিশ-কতীয়া কৰিছে আৰু অসম, উত্তৰ পশ্চিম সীমান্ত প্ৰদেশ আদি কিছুমান প্ৰদেশৰ প্ৰতি বিশেষ অনিষ্ট-কৰ হৈছে।” কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতিয়ে বিবেচনা কৰিছিল যে “গোটেই আঁচনিখনৰ মতে কেন্দ্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষৰ ক্ষমতা বহল আৰু শক্তিশালী কৰিবলৈ আৰু সমষ্টি গঠন সম্পৰ্কে প্ৰদেশ সমূহক নিজ নিজ সিদ্ধান্ত মতে কাম কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান কৰিবলৈ ভালমান ঠাই আছে।”

গণপৰিষদ যেতিয়ালৈকে শাসনতঃ বচনা আৰু শাখাত গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া নীতি সম্পৰ্কে সাক্ষাৎকৃত নহয় আৰু যেতিয়ালৈকে প্ৰদেশ সমূহ সমষ্টি গঠন আৰু নিজ নিজ শাসনতঃ বচনা কৰিবলৈ মুক্ত নহয়, তেতিয়ালৈকে গণপৰিষদে স্বাধীন আৰু প্ৰকৃত শাসন-তঃ বচনা কৰিব নোৱাৰে। বাধ্যতামূলক সমষ্টি গঠনে প্ৰাদেশিক স্বতন্ত্ৰতা আৰু গণতন্ত্ৰৰ মূলনীতি অস্বীকাৰ কৰিছে। বাধ্যতামূলক সমষ্টি গঠনক ভেটি কৰি বৰ্ত্তিত শাসনতঃ স্বাধীন ভাৰতৰ শাসনতঃ হব নোৱাৰে। নিঃ ভাঃ কংগ্ৰেছ কমিটীৰ সিদ্ধান্তমতে “কংগ্ৰেছ বাৰ্ণা সদস্যৰ কথা ফেডাৰেল কোৰ্টলৈ দিয়াৰ সপক্ষে আছে কিন্তু বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টৰ অলপতে কৰা ঘোষণাৰ দ্বাৰা এই কথা অৰ্থহীন হৈ পৰিল। সংশ্লিষ্ট দলবোৰে সিদ্ধান্ত মানিবলৈ সন্মত হোৱাৰ পাচতহে এনে আৱশ্যকতা আহি পৰে কিন্তু; ১০ (৫) আৰু ১২ (৬) দফাৰ বিশেষ অৰ্থ কৰা বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টৰ ৬ ডিচেম্বৰৰ ঘোষণা গ্ৰহণ কৰাটোৱে গণপৰিষদ সাক্ষাৎকৃত হোৱাৰ প্ৰয়োজনীয়তা

অন্ত্যায়কায় কৰি তুলিছে। বৃটিছ গৱৰ্ণমেণ্টে প্ৰদেশ সমূহ সমষ্টি কৰণৰ দ্বাৰা মুছলিম জীগক “পাকিস্তান”ৰ ভিত্তিত সমষ্টি কৰিবলৈকে নহয় নিজৰ স্বাৰ্থ বজাই ৰাখিবলৈও চেষ্টা কৰিছে। দৰাচলতে মন্ত্ৰীবিজ্ঞনৰ সমষ্টি গঠন দফাটো আৰু কিছুমান বচনলৈ বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদ বজাই ৰখাৰ আহিলা মাথোন। এতেকে যদি সমষ্টি গঠন কথাটো বলবৎ হয় তেতিয়াহলে অকল প্ৰাদেশিক স্বতন্ত্ৰতাই ধ্বংস নহয় ভাৰতৰ জাতীয় ঐক্যও বিপদাপন্ন হব।

সেই কাৰণে অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰ-কংগ্ৰেছৰ এই কাউন্সিল সভাই অসমৰ শাসন পৰিষদৰ সদস্য সকলক শাখাত নবহিবলৈ আৰু অসম পৰিষদৰ নিৰ্দেশ মানি চলিবলৈ দাবী কৰে আৰু বাহিৰা কৰ্তৃপক্ষৰ বাধা নানান অসমৰ সকলো দল-উপদলৰ স্বাৰ্থৰ অমূল্য যোৱা শাসনতঃ এখন বচনা কৰিবলৈ দাবী জনায়।

আৰু যদি কোনো কৰ্তৃপক্ষ নাইবা নিয়ম-বিধায়ক সমিতিৰ দ্বাৰা তেওঁলোক এই কাৰ্য্যৰ পৰা বিৰত হবলৈ বাধ্য হয় তেন্তে তেওঁলোকে কেন্দ্ৰীয় শাসন পৰিষদকে ত্যাগ কৰি ওলাই আহিব লাগিব আৰু শেষ সংগ্ৰামৰ কাৰণে ৰাইজৰ নেতৃত্ব গ্ৰহণ কৰি দেশক সংগঠিত কৰিব লাগিব।

ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কাউন্সিল সভাত গৃহীত প্ৰস্তাৱ কাৰ্য্যকৰী কৰি তুলিবলৈ আৰু যি কোনো অৱস্থাৰ বাবে জনসাধাৰণক প্ৰভুত কৰি ৰাখিবলৈ প্ৰত্যেক জিলা আৰু শাখা বিলাকে তলৰ আঁচনি মতে কাম কৰি যাব লাগিব।

(১) বেছাংগৈৰ কৰিহনী পুনৰ গঠন কৰিব লাগিব। তেওঁলোকৰ মাজত নিয়মিত ভাবে কুচ-কাৰাজ আৰু আলোচনা হব লাগিব। ওকতৰ পৰিস্থিতিত সেই ঠাইৰ লগত ৰূপ ৰোৱাকৈ কাৰ্য্য-পন্থা উদ্ধাৰন কৰিব লাগিব।

(২) (ক) পাঠ্যক্ৰম জৰিয়তে ছাত্ৰ আৰু বেছাং-গৈৰক (ছাত্ৰ) সকলৰ সমূহীয়ভাৱে আলোচনা হব লাগিব। ভাৰতৰ শেহতীয়া ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতি '৪২ৰ গণআন্দোলনৰ স্বৰূপ আৰু অসম স্বাধীনতাৰ শেষ সংগ্ৰামত ছাত্ৰ আৰু জনতাৰ কৰ্তব্য আৰু কৰ্মপন্থা সম্বন্ধে বিশদ আলোচনা হব লাগিব।

(খ) ছাত্র-সদস্যকৰ কাৰ্য্যক্ষম আৰু অধ্যয়ন চক্ৰৰ আঁচনি কাৰ্য্যকৰী কৰিবৰ কাৰণে প্ৰত্যেক শাখাতে সমুদয়পৰ হলে নিম্নোক্ত অধ্যয়নচক্ৰ বহুৱাব লাগিব।

(গ) সপ্তাহত অন্ততঃ বিভিন্ন অঞ্চলত এদিনকৈ বাছিয়া সভা বহুৱাব লাগিব তাত স্থানীয় মুখীয়াল লোক সমূহক বিশেষভাবে অংশ গ্ৰহণ কৰাব লাগিব। এনে সভাত স্থানীয় সদস্য সমূহক আগত বাধি তাৰ লগত বাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক পৰাধীনতাৰ সম্বন্ধে বুজাব লাগিব।

(৪) কোনো এখন ঠাইৰ ওচৰত থকা পৰ্ৱতীয়া, বহুৱা বা অন্যান্য পিচপৰা লোক সমূহৰ মাজত প্ৰচাৰ কাৰ্য্য চলাব লাগিব।

(৫) গাৱলীয়া পঞ্চায়তঃ—(১) প্ৰত্যেক গাৱতে একোখন পঞ্চায়ত স্থাপন কৰিব লাগিব।

(২) এখন মৌজাত সেই মৌজাৰ গাৱলীয়া পঞ্চায়ত সমূহৰ প্ৰতিনিধিৰ একোখন মৌজা পঞ্চায়ত থাকিব।

(৩) একোটা চাৰ্কেলত সেই চাৰ্কেলৰ মৌজা পঞ্চায়ত বোৰৰ প্ৰতিনিধিৰে একোখন চাৰ্কেল পঞ্চায়ত গঠিত হ'ব। পঞ্চায়তৰ কাৰ্য্য হ'ব—(ক) গাৱৰ মেল-মোকদ্দমা বিচাৰ কৰা (খ) স্থানীয় অস্তাৰ অভিযোগৰ আলোচনা আৰু তাৰ প্ৰতিকাৰৰ উপায় উদ্ভাৱন কৰা (গ) গুৰুতৰ পৰিস্থিতি আৰু বিপদত নপৰিবলৈ বস্ত্ৰৰ সালসলনি প্ৰথা প্ৰবৰ্ত্তন কৰা (ঘ) গাৱলীয়া বাইজক সম্বন্ধভাৱে প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ সাজু ৰখা।

(৬) শান্তি সেনাঃ—গাৱলীয়া পঞ্চায়ত সমূহৰ তদাৰকত শান্তিসেনা দল গঠন কৰিব লাগিব। তেওঁলোকৰ মাজত নিম্নলিখিত চোৰাংচোৰা দল এটা থাকিব লাগে। এইদলে সৰুহতে চোৰাং বজাৰ আদিৰ প্ৰতি কড়া মন্তব্য ৰাখিব।

(৭) সংস্কৃতি-আলয়ঃ—সৰু সৰু ল'ৰাবিলাকক সংগঠিত কৰিবলৈ প্ৰতি গাৱে গাৱে একোখন

“সংস্কৃতি আলয়” পতা হ'ব। এই “সংস্কৃতি আলয়” বা ক্লাববোৰে গাৱৰ সৰু সৰু ল'ৰাবিলাকক সংগঠন কৰিব। খেলা-ধুলা, শৰীৰ চক্ৰা আদিৰ নাজেৰে গাৱৰ ল'ৰাবিলাকক সংগঠন, নিয়মামুখিতা আৰু শৃংখল আদি শিকাব। এই “সংস্কৃতি আলয়”বোৰ গাৱলীয়া পঞ্চায়তৰ পূৰ্ণ সহযোগত চলিব।

(৮) কাৰ্য্য নিৰ্বাহক সমিতিৰ সভ্যসকল, কাউন্সিলৰ ইচ্ছুক সভ্যসকল আৰু অন্যান্য ইচ্ছুক সভ্য সকলে এটি “কৰ্মীদল” গঠন কৰা হওক। এই দলে দিনে গড়ে ৪ ঘণ্টাকৈ অহুঠানৰ কাম কৰিব লাগিব। এই দলৰ কাম প্ৰাদেশিক কাৰ্য্য-নিৰ্বাহক সমিতিয়ে ঠিক কৰি দিব।

(৯) কেন্দ্ৰীয় প্ৰচাৰ দলঃ—কেন্দ্ৰীয় কাৰ্য্যালয়ৰ তলত ছাত্ৰীয়ে গঠিত এটি কেন্দ্ৰীয় প্ৰচাৰ দল থাকিব। এইদলে উপজাতীয়, পৰ্বতীয়া আৰু বহুৱা সকলৰ মাজত প্ৰচাৰ কাৰ্য্য চলাব।

(১০) যিহেতু এইবোৰ কামৰ কাৰণে এটি শকত পুঁজিৰ প্ৰয়োজন জিলা আৰু শাখা ছাত্ৰ কংগ্ৰেছ সমূহক তলত দিয়া উপায়েৰে ধন সংগ্ৰহ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া হ'ল।

(ক) ছাত্ৰসকলৰ পৰা নিয়মীয়া বৰঙণি।

(খ) বাইজৰ বিশেষকৈ ব্যৱসায়ী লোকসকলৰ পৰা দান সংগ্ৰহ।

(গ) বায়কোপ, থিয়েটাৰ আদিৰ সাহায্য প্ৰদৰ্শনৰ যোগেদি ধন সংগ্ৰহ।

(ঘ) মুষ্টি ভিক্ষা আৰু আন আন সৰু উপায়।

এইবোৰ সংগ্ৰহ কৰা ধনৰ এটি অংশ স্থানীয় বৰচৰ কাৰণে জিলাই ৰাখিব আৰু বাকী অংশ কেন্দ্ৰীয় কাৰ্য্যালয়লৈ পঠাব। টকা পইচাৰ হিচাব বিশদভাৱে জিলা সম্পাদকৰ ওচৰত আৰু জিলা সমূহে কেন্দ্ৰীয় কাৰ্য্যালয়ত তেওঁলোকৰ হিচাব দাখিল কৰিব লাগিব।

সম্পাদকীয়

৬ ডিচেম্বৰৰ ঘে ঘণা আৰু অসমৰ পৰিস্থিতি

বুটীছ চৰকাৰৰ ৬ ডিচেম্বৰৰ ঘোষণা নিখিল ভাৰত কংগ্ৰেছ কমিটিয়ে মানি লোৱাৰ পৰাই কংগ্ৰেছ নেতৃবৃন্দৰ বুটীছ কূটনীতিত পৰাজয় হোৱাৰ লগে লগে অসম সমষ্টিত বহাৰ প্ৰৱৰ্ত্তো জটিল হৈ দেখা দিছে। অসমে বহুৰূপৰ লগত লগ লাগি 'গ' সমষ্টিত বহি সমষ্টিৰ আইন প্ৰণয়ন কৰিবলৈ অসমীয়া বাইজ নানাজ কিয়নো সমষ্টি গঠনৰ প্ৰৱৰ্ত্তো অগণতান্ত্ৰিক আৰু আৱেশিক স্বাধীনতা-শাসনৰ বিৰোধী। ভিতৰুৱা ক্ষেত্ৰত অৰ্থাৎ অৰ্থনৈতিক, ভাষা কৃষ্টি আদিৰ কথাৰ বাহিৰেও উক্ত দুই ৰাজনৈতিক কাৰণতেই অসম 'গ' সমষ্টিত নবহৈ আৰু প্ৰাদেশিক স্বাধীনতা-শাসন অগুৰু ৰাখিবলৈকে সংগ্ৰাম কৰিবলৈও কুঠিত নহয়। সেই কাৰণেই আমি ৰাজনৈতিক আদৰ্শত যিমানেই প্ৰভেদ নাধাকক পৰ্বত, ভৈয়াম সকলোতে সমষ্টি বিৰোধী দলী উঠিছে। অসমৰ কাৰণে ই জীৱন মৰণৰ সমস্যা নোহোৱা হলে পৰ্বত, ভৈয়ামৰ সকলো বাইজে এতোপাল তেজ থকা পৰ্য্যন্ত ইয়াৰ বিৰুদ্ধে সংগ্ৰাম কৰিম বুলি ই প্ৰতিজ্ঞা নহলহেওঁন।

বুটীছ কূটনীতিৰ সকলো সমষ্টি গঠনৰ কথাটিত কিয় এনেদৰে বোপনি পুতিছে আৰু মুছলিম লীগেইবা কিয় আজি আকৌ গোজাৰি নি ৰাখিছে। জিলাৰ ভাষাৰে ক'ব লাগিলে সমষ্টি গঠন হানে শতকৰা ৭৫ ভাগ পাকিস্তান। গতিকে জিলা চাহাবে দৌৰিছে অসমক বুকুত লৈ পূৰ্ব পাকিস্তানৰ এখন ছবি। আৰু বুটীছ চৰকাৰে? সঁচাই কোনো বুটীছ চৰকাৰ মুছলিম লীগক পাকিস্তান দিবলৈ ইচ্ছুক। সমষ্টি গঠনৰ বাবে পাকিস্তান হওকই বা নহওকই তেওঁলোকক লাগে যিস বহুৰূপ ওপৰত অৰ্থনৈতিক আধিক্য। অৰ্থাৎ ইয়াৰ খনিজ ভাৱে দৈতে কেচামালৰ বজাৰ ধন। ই সমষ্টিৰ দুৰ্দ্ধল ধনী সম্ভাৱক হাত কৰি কিছু বছৰ কাৰণে ৰাখিলাৰ বুটি পুতি বুটীছ সাম্ৰাজ্য ৰীয়াই বগাব ই এটা আহিলা যোগান। এয়ে হ'ল

সমষ্টিৰ প্ৰতিকৃতি। গতিকেই অসমে আজি এটা জটিল সমস্যাত সন্মুখীন হ'ব লগা হৈছে। অসমীয়া বাইজৰ আজি এগৰ হৈছে অসমক জীয়াই ৰাখিব নে নাৰাখে। এই সম্পৰ্কে জনসাধাৰণে যুৰ দাঙি উঠিছে। অসম ছাত্ৰ কংগ্ৰেছ আৰু অন্যান্য ছাত্ৰ অহুঠান বোৰেও ইয়াৰ বিপক্ষে ঠিয় দিছে আৰু আৱশ্যক হলে সমূহ ছাত্ৰই সক্ৰিয় সংগ্ৰাম কৰিবলৈকে সাজু। এই সংগ্ৰামত অসমৰ জনসাধাৰণ অকলশৰীয়া নহয় এই সংগ্ৰামত হাত মিলাব আজি ভাৰতৰ জাগ্ৰত বুটীছ বিৰোধী জনসাধাৰণে কিয়নো সমষ্টিৰ পৰিকল্পনা সকলোৰে কাৰণে গণতন্ত্ৰৰ অন্তৰায়। অসমৰ কংগ্ৰেছী নেতাসকলে সমষ্টি বিৰোধী আৰু তেওঁলোকে যে গ সমষ্টিত বহি বহুৰূপে দৈতে আইন প্ৰণয়ন নকৰে তাকো বাইজক খাটাকৈ জনাই দিছে। কিন্তু প্ৰশ্ন হৈছে যে আমাৰ নেতা সকলে বক্তৃতা আৰু বিবৃতিতে আবজ থাকিলে হবনে? তেখেত সকলৰ কৰ্ত্তব্য অসমৰ সমষ্টি বিৰোধী ছাত্ৰ আৰু জনসাধাৰণক সংগঠিত কৰি সমষ্টিৰ বিৰুদ্ধে এটা ভা-তব্যাপী সক্ৰিয় আন্দোলন চলোৱা। নিখিল ভাৰত কংগ্ৰেছৰ নেতৃবৃন্দৰ আশ্বাসত ভোগ গৈ অসমৰ নেতা সকলে সমষ্টি বিৰোধী জন-জাগৰণক বহুৰূপ অধলে যাকলৈ দিছে। অকল নেতা সকলৰ আশ্বাসে অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষা কৰিব নোৱাৰে। অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষা কৰিব অসমৰ জনসাধাৰণৰ সু সংগঠিত আন্দোলনে। স্বাধীনতা দিবসতো স্বাধীনতা সংকল্প লোৱাৰ লগে লগেই সমষ্টি বিৰোধী সংকল্পও অসমীয়া বাইজে গ্ৰহণ কৰিছে। ছাত্ৰ সকলৰ এই সংকল্প অতি স্পষ্ট। গতিকে এনে জনজাগৰণৰ প্ৰতি নেতা সকলে যদি আওকাণ কৰি বাইজক কামৰ আঁচনি নিৰ্দ্ধাৰে তেন্তে এই আন্দোলন চোটা পৰাও একো নতুন কথা নহ'ব। গতিকে স্বাধীনতা দিনত দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞা হোৱা অসমীয়া বাইজক আগত লৈ অসমৰ নেতা সকলে সকলো বাধা বিৰুদ্ধে অস্তিত্ব কৰি সমষ্টিৰ বাহিৰত থাকি স্বাধীন অসমৰ কাৰণে শাসনতন্ত্ৰ ৰচনা কৰক।

ভিক্টোরি নাথ দিবস

দ্বিতীয় মহাসমরৰ পৰিসমাপ্তিৰ লগে লগে যুদ্ধ
হেঁচাত জুকলা হোৱা দক্ষিণ পূব এচিয়াৰ ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ
জাতি সমূহে সাম্ৰাজ্যবাদী শাসনৰ বিৰুদ্ধে সক্ৰিয়
বিলোম কৰি স্বাধীনৰাষ্ট্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ দৃঢ়
স্বপ্ন হৈছে। সেয়েহে আমি দেখিছো ইণ্ডোনেছিয়াৰ
বিপ্লব—ফিলিপাইনত বিপ্লব—ইণ্ডোচীনত বিপ্লব।
পাশ্চাত্য যি কোনো সাম্ৰাজ্যবাদকে গৰিমা কৰিবলৈ
এচিয়াৰ জনসাধাৰণে আজি শেষ বুদ্ধত নামিছে।
বুটিছ সাম্ৰাজ্যবাদে ভাৰতত অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ আগ্ৰাণ
চেষ্টা কৰাৰ দৰে ইণ্ডোচীনতো ফৰাচী সাম্ৰাজ্যবাদে
তেনে চেষ্টাকে কৰিছে। জাপানী শক্তিক আন্ত-
গম্ৰণৰ পিছতে ইণ্ডোচীনত প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা দাৰ্শনিক
ভিয়েটনাম চৰকাৰ মানি লবলৈ অস্বীকাৰ কৰি
বুটিছ শক্তিকে সন্মিলিত ভাবে ফৰাচী সাম্ৰাজ্যবাদে
ইয়াৰ বিৰুদ্ধে যুঁজি আহিছে। এই সাধাৰণতত্ত্ব
ৰক্ষাৰ কাৰণে আজিও ইণ্ডোচীনৰ ডেকা-গাভৰু
বুকুৰ ভেঁজ দিছে। বুটিছ সাম্ৰাজ্যবাদৰ দৰে কুট-
নীতিত পটেকত ফৰাচী সাম্ৰাজ্যবাদে আপোচ
আলোচনাৰ ভিতৰেদি প্ৰতিক্ৰিয়াশীল লোকসকলক
হাত কৰিব পাৰিব বুলি স্বাধীন ভিয়েটনাম সাধাৰণ-
তত্ত্ব মানি লৈছিল সন্মিলিত আন্তৰিকতা নোহোৱাকৈয়ে।
ই এটা চক্ৰান্ত নোহোৱা হলে ফ্ৰান্সৰ সমাজতন্ত্ৰ আৰু
সাম্যবাদৰ মুখা পিকা চৰকাৰে কোচিনচীন আদিত
সৈন্য সমাবেশ কৰি হাইকিমচনাৰ যোগেদি ইণ্ডো-
চীনৰ জমিদাৰ আৰু ধনীসম্পাদাৰক উচ্চতাই হাত
কৰিবলৈ চেষ্টা কৰাৰ কোনো অৰ্থ নাছিল।

বিদগ্ধে সন্মিলিত সাত্ত্বজ্ঞানবাদের এটিয়াত সাত্ত্বজ্ঞানবাদ বর্ণনাব কাৰণে শেব সংগ্ৰামিত নাছিলে বিদগ্ধে সমগ্ৰ এটিয়াত জনসাধাৰণে সকলো সাত্ত্বজ্ঞানবাদক খৰং কৰি হাদীন বাজা প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ মাছু। সেয়েহে আজি ভিয়েটনামৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ জনি উঠিছে জৰতৰ প্ৰতি চহৰে নগৰে, গাৱঁ জুড়ে। দিনখিল ভাৰত হাত কংগ্ৰেছ নেতৃত্বত ৭১ আশুহাৰী সমগ্ৰ ভাৰততে ভিয়েটনাম দিবগ পালন কৰা হল। ভাৰতীয় ছাত্ৰই নিজৰ দেশৰ সংগ্ৰামৰ দৰে এই

স গ্রামকো লব পাৰিছে বুজিয়েই কলিকতা, মাত্ৰ
মৈমনসিংহ আদিৰ ছাত্ৰসকল বুটছ সাম্ৰাজ্যবাদী
প্ৰলীত বুকু পাতিলৈ বাজপথ ধাঙলী কৰিছে
এচিয়াৰ যুগ শক্তিয়ে যে সাম্ৰাজ্যবাদী শাসনৰ বিপক্ষে
একে লগে বুজিব তাৰ আগজাননী দিয়ে নিখি
ভাৰত ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ নেতৃত্বত হোৱা এচিয়াটিক ষ্টুডেন্স
কনভেন্সন আৰু ২১ জাভহাৰীয়ে।

পৰ্বতীয়া জাতি আৰু আমাৰ কৰ্তব্য

স্বাধীন ভাৱতত স্বাধীন অসম প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ বাহিৰে
পৰ্বতীয়া জাতিৰ প্ৰতি আনাৰ কৰিবলগীয়া কৰ
বাৰ বিষয়ে আছিল অধিক কৰাৰ প্ৰয়োজন নকৰে
পৰ্বতীয়া জাতিৰ সমস্যাৰ প্ৰতি অসমীয়া জাতি
ইমান দিনে চকু মেলা নোচোৱাৰ কাৰণেই বৃষ্টি
সাম্ৰাজ্যবাদৰ কুচক্ৰান্তত এই সমস্যা আজি অ
জটিল হৈ পৰিছে—যাৰ ওপৰতে হয়তো অসমৰ জীৱ
নগাপাহাৰ, বুচাই পাহাৰ আদি অসমৰ ভিতৰ
হলেও শাসন বাহিৰত অঞ্চল কাৰি বাধি—ভৈয়াম
জনসাধাৰণৰ লগত সদৃশ নোহোৱাকৈ পৰ্বতীয়া ভাই
সকলক বাৰ্জনৈতিক, সাংস্কৃতিক প্ৰভাৱৰ পৰা বিৰ
কাৰি যাতে সাম্ৰাজ্যবাদী স্বাৰ্থ বজাই ৰাখিব পা
তাবে চেষ্টা বৃষ্টি সাম্ৰাজ্যবাদে কৰিছে। আন হাতে
বৰ্ধন হোৱাই দি মিছনেৰী চাহাবসকলে শি
কীকাৰ ভিতৰেদিৱেই এওপকীয়াকৈ সাম্ৰাজ্যবা
দী জৱতভাবে পোতাতেই ব্যস্ত হৈ পৰিছে।

৬ ডিচেম্বৰখ খোৱণা কংগ্ৰেছে মানি লোৱা
পৰা অসমত আৰ্জি গুৰুতৰ পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হৈছে
আৰু সেই কাৰণেই সমষ্টি গঠনৰ প্ৰতিবাদৰ ধাৰা
অসমৰ পৰ্ব্বতীয়া জিলাত উঠিছে। পৰ্ব্বতীয়া ভাইসক
জেও একত্ৰেই সমষ্টি গঠনৰ বিৰোধিতা কৰিছে।
বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদে ইয়াত বাধা দি সাম্ৰাজ্যবাদ জীয়াই
ৰাখিবলৈ পৰ্ব্বতীয়া জিলা কেইখন লগলগাই এটা
প্ৰদেশ গঢ়াৰ সপোন দেখিছে আৰু তাক কাৰ্য্য
পৰিণত কৰিবলৈ হাতে-কামে লাগিছে। পৰ্ব্বতীয়া
জাতিবিলাকৰ বহুতেই অসমৰ ভিতৰতে পৰাণ কৰিছে।

স্বীকাৰ কৰি ললেও—বুটছৰ উত্তেজিত ইয়াৰ বিবেচনা কৰা নাহুহো ওলাইছে। এনে অৱস্থাত অসমীয়া জনসাধাৰণে যদি এই বড়বড় বাৰ্খ কৰিবলৈ সজিয়া অংশ গ্ৰহণ নকৰে তেন্তে এনে বড়বড় কাৰ্য্যত পৰিণত হোৱাও একা টান নহব। সমষ্টি গঠনৰ প্ৰতিবাদৰ আগলৈ সংগ্ৰাম তথা ভাবতৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ কাৰণে সাহু কৰিবলৈ পৰ্জাতীয়া জাতিবিলাকৰ নাজন্ত সংগঠন কাম আবশ্য কৰিবৰ সময় অতীত হৈ গৈছে। এই সম্পৰ্কে কান কৰাৰ প্ৰস্তাৱ সকলোৰে গ্ৰহণ কৰিছে কিন্তু কাৰ্য্যত কোনেও আগবাঢ়ি অহা নাই। অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰ কংগ্ৰেছ তথা অসমীয়া ছাত্ৰ সমাজে এই কাৰ্য্যৰ কাৰণে কল্যাণস্থা হাতত লৈছে। আমাৰ আশা শাসন বহিৰ্ভূত অফল বুলি ক্ৰক্ষেপ নকৰি দলে দলে অসমীয়া ছাত্ৰই এই কাৰ্য্যত আগ ভাগ লৈ বুটছৰ সাম্ৰাজ্যবাদী বড়বড় বাৰ্খ কৰি পৰ্জাতীয়া ভাইসকলক আকোৱালি লৈ স্বাধীন ভাবতৰ স্বাধীন অসম প্ৰতিষ্ঠা কৰিব।

আর্থনিক শিক্ষা

আজি সকলো প্রদেশতে নতুন নতুন যুদ্ধোত্তম পথিকজনরা বসে বসে—যিবোবর ওপবত তিত্তি কবি প্রবেশবোবে নতুন ধৰণে গঢ় লব পাবে। কিন্তু এই পথিকজনাবোবর শিত্তবত প্রাথমিক শিক্ষাই যেনে ধৰণে স্থান পোৱা উচিত আছিল তেনে ধৰণে স্থান পোৱা নাই। অসমৰ ক্ষেত্ৰত এই কথা বচিয়াইক খাটে। দেশৰ জনসাধাৰণক শিক্ষিত কৰি তুলিব নোৱাৰিলে সেইদৰল ওপবত গণ-তন্ত্ৰৰ দায়িত্ব জাণি দিয়াৰ পৰা কোনে স্বফল ফলিব নোৱাৰে; কিন্তু গণতন্ত্ৰৰ মোল বুজিবলৈ, ভোট আদিৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ শিক্ষাৰ একান্ত আৱশ্যক। ইয়াৰ কাৰণে প্রাথমিক শিক্ষা বৰি বিনামূল্যে বাধ্যতামূলক কৰা নহয় তেন্তে দেশৰ উন্নতিও আশা কৰিব নোৱাৰি। অসমত জাৰ্কা পথিকজনৰ যোগেদি প্রাথমিক শিক্ষা দিয়া ব্যৱস্থা কৰিবলৈ অসমৰ সংগেহী চৰকাৰে হাতত লৈছে। বিনামূল্যে বাধ্যতামূলক ভাবে এই শিক্ষা দিয়া হব নে নহয় তাক এতিয়াও পথিকজনক কোনেও নাজানে। দেশৰ সৰ্বাস্বায়ী উন্নতি কৰিম বুলি যেতিয়া এই

পৰিকল্পনা কৰা হৈছে তেতিয়া এই শিক্ষা অনতি-
বিলম্বে বাধ্যতামূলক কৰি জনসাধাৰণক জানিব পোহৰ
দিয়াতৈ জনপ্ৰিয় চৰকাৰৰ প্ৰথম কৰ্ত্তব্য।

প্রাথমিক শিক্ষার জগতে ইয়াৰ শিক্ষকসকলৰ অৱস্থাৰ প্ৰশ্নটো স্পষ্টভাৱে ওলাই পৰিছে। জাতি গঠনৰ ওকত দায়িত্ব বহন কৰিবলৈ গৈ যেতিয়া প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ শিক্ষকসকলে ছুবেলা ছুটি খাই জীয়াই থকাৰ পৰা বঞ্চিত হয় তেতিয়া তাতকৈ আক পৰিতাপৰ বিষয় একোৱেই হ'ব নোৱাৰে। এই শিক্ষকসকলৰ জীয়াই থকা অধিকাৰৰ দাবী আজি কোমো প্ৰদেশৰ চৰকাৰেই বিশেষভাৱে বিবেচনা কৰা নাই। মহলেনো আজি প্ৰত্যেক প্ৰদেশতে শিক্ষক-সকলৰ শৰ্মঘটৰ জাউৰি উঠেনে? প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ শিক্ষকসকলে যি কষ্টৰ মাজেদি সৰু সৰু লৰা-ছোৱালীক জ্ঞানৰ পোহৰ দিছে তাৰ বিনিময়ে তেখেতসকলে উপযুক্ত বেতন পোৱা দূৰৈত থাকক যি সামান্য বেতন পায় সিও নিয়মীয়া নহয়। এমাহৰ বেতনৰ কাৰণে এওঁ নাই অপেক্ষা কৰিব লগীয়া হয়। এনে অৱস্থাত আজিৰ অৰ্থনৈতিক বজাৰত মাছৰ হিচাবে তিষ্ঠি থাকি এই শিক্ষকসকলে কিবা শিক্ষা দিব পাবেনে? প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ উন্নতি নোহোৱা ইও এটা কেবোণ। ইয়াৰ বাবে দায়ী শিক্ষকসকল নহয়, দায়ী চৰকাৰ।

বুদ্ধৰ বজ্জাব বুজি সকলো কৰ্মচাৰীয়েই দৰমহা
বৃদ্ধি পাইছে। আনৰ কথা দুষ্টে থাকক কংগ্ৰেছটো
মজীসকলৰো দৰমহা এইদৰে আগন্তকৈ বহুত বেচি।
কিন্তু পবিত্ৰাশৰ বিবয়ৰ এই জনাশ্ৰয় মজীসকলৰ
আয়োজনতো শিক্ষকসকলৰ বেতনৰ একো উল্লেখযোগ্য
পৰিবৰ্ত্তন নহল। শিক্ষকসকলৰ দৰমহা বৃদ্ধিৰ প্ৰশ্ন
উঠোতে সকলো চৰকাৰেই অৰ্প অনাটনৰ অজুহাত
দেখুৱায়। যদি বৰমুৰীয়া কৰ্মচাৰীসকলৰ বেতনৰ
নিৰ্দিষ্ট বিচ্ছু হ্ৰাস কৰা যায় তেন্তিহঁত এই সমস্যাটো
অতি সোনকালে সমাধান কৰিব পৰা যাব। এজনক
চাকৰি দৰমহা দি আৰু আনফালে এজনক মাছে
ৰাৰ টকা অনিয়মিত ভাৱে দি জীয়াই থকা অধি-
কাৰৰ পৰা বঞ্চিত কৰাটো গণতান্ত্ৰিক শ্ৰেষ্ঠীত প্ৰতি-
ষ্ঠিত কোনো চৰকাৰেই নীতি হ'ব নোৱাৰে। কিন্তু

চুগৰ কথা এই নীতিয়েই আজিও চলি আছে। আমাৰ অশা অতি সোনকালে অসম চৰকাৰে শিক্ষক-সকলৰ দাবী মানি লৈ শিক্ষকসকলক বাবে জাতি গঠনত পূৰ্ণহাতিয়ে সহযোগ কৰাৰ পাৰে তাৰ কাৰণে পৰিকল্পনা হাতত লওক।

‘মিলন’ৰ প্ৰচাৰৰ বিষয়ে

যোৱা সংখ্যা আৰু তাৰ আগৰ সংখ্যাৰ ‘মিলন’ত গুৱাহাটী তেজগৰ, নগাঁও, যোৰহাট, ডিব্ৰুগড় আদি ঠাইৰ ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কৰ্মীসকলৰ বিৰুদ্ধে যি অপ-প্ৰচাৰ কথা হৈছে তাৰ প্ৰতিবাদ কৰিবলৈ তুই এজন বন্ধুৱে আমালৈ আঙুলিয়াইছে। আমি অসমৰ ছাত্ৰ সমাজক এইটো সোৱাই দিব খোজো যে ছাত্ৰ ফেডাৰেশ্যনে আগতেও আমাৰ বিৰুদ্ধে এনে মিছা প্ৰচাৰ কৰা চলাইছিল কিন্তু ছাত্ৰ কংগ্ৰেছ চৰ্ফিস কটো অভিযানো।

হোৱা বুধৰ কথা তেওঁলোকৰ আচল ৰূপ হৈ ছাত্ৰ-সমাজৰ আগত থকা পৰিল। এতিয়াও ছাত্ৰ কংগ্ৰেছে ‘মিলন’ৰ এই অপপ্ৰচাৰক ভ্ৰক্ষেপ নকৰে। ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ মুখপত্ৰ “জাগৰণ”ক ইমান নীচ গড়ী কটু-নামৰ মাজত আবদ্ধ ৰাখিব আমি নোখোজো। সংশ্লিষ্ট ঠাইবোলাৰ ছাত্ৰ বন্ধুসকলে প্ৰচাৰিত হোৱা ঘটনাখিনীকৰ সত্যাসত্যতাৰ বিষয়ে জানে। অসমৰ ছাত্ৰবন্ধুসকলে, অৱশ্যে যি সকলে এই প্ৰচাৰ কাৰ্যত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে সেইসকলে সেই ঠাইৰ যি কোনো ছাত্ৰ-কংগ্ৰেছ সভা বা নিৰপেক্ষ ছাত্ৰৰ পৰা লিখা-লিখি বা আন কোনো উপায়ে আচল ঘটনা সংগ্ৰহ কৰক। আমাৰ কালবপৰা ছাত্ৰ-সমাজক এইটো জনাও যে ‘মিলন’ৰ প্ৰচাৰ অকল নিৰ্বৰ্ণক অপপ্ৰচাৰেই নহয় অসমৰ ছাত্ৰ-আন্দোলনৰ বিৰুদ্ধে ই এটা সংগঠিত কটু অভিযানো।

নিবেদন

অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰকংগ্ৰেছৰ মুখপত্ৰ “জাগৰণ” অসমৰ ছাত্ৰ সমাজৰ তথা অসমীয়া শাইলক সেৱা কৰিব বুলি স্বাধীনতাৰ সক্ষম গ্ৰহণ কৰাৰ পিছতে কেন্দ্ৰাধীন আগভাগ আৰু মাথ মাৰিব শেনভাগত নাহকীয়া আলোচনী হিচাবে বাইজৰ আগত বেথা দিছে। বাইজৰ বিশেষকৈ ছাত্ৰ-বন্ধুসকলৰ সহায় সহায়কৃতি পালে “জাগৰণ” নিশ্চয় নিজ উদ্দেশ্যত ব্ৰতী হব পাৰিব। আমাৰ অশা ‘জাগৰণ’ৰ প্ৰতি সহায়কৃতি দেখুৱাই যিসকলে গ্ৰাহক হব খোজে সেই সকলে **ছমাহৰ বা বহেবেকীয়া** বৰঙণি আগবঢ়াই হিচাবে পঠাই গ্ৰাহক তালিকাত নাম ভৰ্ত্তি কৰাৰ যেন। **প্ৰবন্ধ-পাঠিত সম্পাদকৰ** নামে আৰু টকা পয়চা আদি **মেনেজাৰৰ** নামে পঠাব।

বহেবেকীয়া বৰঙণি—৫০

ছমাহৰ “ ” —২০

প্ৰতি সংখ্যা— ১/০

জীৱেশ্বৰ দোৱামা
মেনেজাৰ, ‘জাগৰণ’
জাগৰণ কাৰ্যালয়

অসম প্ৰাদেশিক ছাত্ৰকংগ্ৰেছ
উজান বজাৰ, গুৱাহাটী।

বীৰেন বৰকটকী
সম্পাদক, ‘জাগৰণ’
ফাৰ্চিক, কটন হোটেল
গুৱাহাটী।